

เรื่องที่ต้องรู้

หรือควรรู้

พุทธ
ทาส
ภิกษุ

ไม่ใช่เทศนา ไม่ใช่ปาถกฐา
แต่เป็นการพูดพิเศษส่วนตัว

"ต้องรู้" ก็คือ
ถ้าไม่รู้มันเดือดร้อน

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

"ควรรู้" ก็ให้มัน
ได้รู้ตามที่ควรรู้

เรื่องที่จะพูดนี้เป็นเรื่อง
ที่ต้องรู้หรืออย่างน้อยก็ควรรู้
สำหรับพุทธบริษัทเรา

พุทธ
ทาส
ภิกขุ

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

พุทธทาสภิกขุ

การบรรยาย	ธรรมบรรยายพิเศษ ในวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๕
วันที่แสดง	๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕
รหัส	๑๑๑๕๓๕๐๒๑๘๐๑๐
ผู้ถอดเสียง	เมธินี พิทักษ์ธนานนท์
ผู้ตรวจทาน	ลาวัณย์ สวัสดิ์มีมงคลกุล
ถ่ายภาพ	ณัฐชนน บางแค

ISBN	978-616-7574-89-9
พิมพ์ครั้งแรก	มกราคม ๒๕๖๓
จำนวน	๑๐,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย	มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
พิมพ์ที่	บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ประสงค์รับหนังสือเพื่อใช้ในงานพิธีหรือเผยแพร่ในวาระต่างๆ ติดต่อที่

มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ถนนนิคมรถไฟสาย ๒

แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๐๐ ต่อ ๕๑๐๑

โทรสาร : ๐ ๒๙๓๖ ๒๖๘๕

อีเมล : cds@bia.or.th

Facebook : CoDhammaSpace

www.bia.or.th

ธรรมทาน กับ มรดกหนังสือ

ที่ใครจะรู้ว่า ตอนที่หนังสือ ลอยแยกเล่มหนังสือ ออกดู จะเห็นว่า มีอยู่สองอย่าง คือ กระดาษที่ใช้พิมพ์ กับความรู้นี้ ซึ่งถูกบรรจุไว้ ที่ซ่อนอยู่ในหนังสือเล่มนั้น. มรดก หนังสือ ย่อมหมายถึง มรดกของความรู้นี้ ด้วยภาคตามตัวอักษร พร้อมทั้งมรดกของกระดาษ และ ~~สิ่ง~~ ^{งาน} ~~อื่น~~ ในมรดก หนังสือ นั้นๆ อยู่เสีย ทว่าไร.

ส่วนมรดกธรรมทาน ย่อมไม่เป็นอย่างนั้น ความรู้ นั้นให้เปล่า ที่เดียว, ส่วน ^{และคำวิจารณ์} กระดาษ หรือ บทประพันธ์ นั้น มัก ต้อง ขอคืน เช่นเดียวกับบทประพันธ์ ที่ให้แก่อุปการพระที่วัด. ขอคืน เพราะฉบับ ต้อง ไล่ไปถวาย อีกหลายครั้ง! จนกระทั่งถึงดับที่วัด.

งานธรรมทาน มักถูกแทนที่มรดกหนังสือไป. ขอจบพิจารณาด้วยดี ทั้งสองอย่าง, จะได้เห็นใจกันดี! และร่วมมือกันได้.

สารบัญ

เราเป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย	๘
เราเป็นสมาชิกอหิทัปปัจจยตา	๑๕
เราเป็นลูกหนึ่งของธรรมชาติ	๒๕
เรามีการผูกพันกับธรรมชาติ	๓๐
ปัญหาเรื่องเพศ	๓๕
ชีวิตสังโฆหาร	๔๐
รับปฏิบัติ ปรับปรุงชีวิต	๔๖
มีความรู้เรื่องสุญญตา อนัตตา	
ความว่างจากตัวตน และมีใช่ตัวตน	๔๘
เมตตาอึดโนมัตติ	๕๖
พระพุทธเจ้ามีสององค์	๕๘
ศรัทธา	๖๕
ปัญญา	๖๘
มีชีวิตที่ไม่เครียดครัดด้วยกิเลส	๗๐
สงบเย็นและเป็นประโยชน์	๗๕

ท่านสาธุชนทั้งหลาย

ในการพูดที่นี้เดี๋ยวนี้ไม่ใช่เทศนา ไม่ใช่ปาฐกถา แต่เป็นการพูดพิเศษส่วนตัว เพื่อปรับความเข้าใจบางอย่างให้ท่านทั้งหลายได้ทราบเรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้ แล้วแต่จะพิจารณา "ต้องรู้" ก็คือถ้าไม่รู้มันเดือดร้อน มันเสียหาย หรือว่า "ควรจะรู้" ก็ให้มันได้รู้ตามที่ควรจะรู้

เรื่องที่จะพูดนี้เป็นเรื่องที่ต้องรู้ หรืออย่างน้อยก็ควรรู้สำหรับพุทธบริษัทเรา โดยเห็นว่าท่านทั้งหลายมาจากที่ไกล เหนื่อยมาก เปลืองมาก ควรจะได้รับประโยชน์อะไรคุ้มค่ากัน ถ้าไม่อย่างนั้น

ก็เรียกว่าใช้เวลาไม่คุ้มค่า ใช้เงินไม่คุ้มค่า อาตมาผู้เป็นเจ้าของถิ่น ผู้ต้อนรับก็ต้องรับผิดชอบด้วยเหมือนกันนะว่า ท่านทั้งหลายมา ต้องได้รับประโยชน์คุ้มค่า เพราะฉะนั้นจึงเลือกเอาเรื่องที่จะให้มีประโยชน์คุ้มค่ามาพูดกันเป็นส่วนตัว ในฐานะเป็นเพื่อนพุทธบริษัท จะเป็นภิกษุ สามเณร ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ก็เรียกว่าเป็นเพื่อนพุทธบริษัท จะต้องมีส่วนที่มีความเข้าใจร่วมกันและประพุดติร่วมกันให้สำเร็จประโยชน์แก่พระศาสนา

นี่คือเรื่องที่จะพูด ไม่เรียกว่าเทศน์ ไม่เรียกว่าปาฐกถา ให้เรียกว่าเป็นเรื่องพูดกันภายใน ขอให้ท่านทั้งหลายตั้งใจฟังให้ดี ๆ ให้สำเร็จประโยชน์ เพราะว่ามัน สักทีจึงจะได้มาพูดกัน อย่างนี้ เรื่องเทศน์กันตามธรรมเนียม ปาฐกถาตามธรรมเนียม นั้นหลายร้อยครั้งพันครั้งแล้ว มันก็ยังจับใจความกันไม่ได้ เพราะว่าการพูดอย่างนั้นต้องพูดตามระเบียบแบบแผนประเพณี ไม่ใช่พูดปรับทุกข์แก่กันและกันเหมือนอย่างวันนี้

วันนี้จะพูดกันอย่างปรับทุกข์ หมายความว่าให้รับผิดชอบร่วมกัน เรารับผิดชอบต่อร่วมกันในพระศาสนาของพระพุทธเจ้า เราจะทำทุกอย่างๆ เพื่อความตั้งอยู่ได้ มีอยู่ได้ เจริญออกมามีอยู่ได้แห่งพระพุทธศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่คือนสิ่งที่ต้องรับรู้รับทราบ อย่าให้เป็นเพียงแต่ว่าเสกกันไปเสกกันมาตามขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างนี้ พระพุทธเจ้าไม่อนุโมทนาแน่ และก็จะสั่งพระเศียรด้วย ขอให้เข้าใจ

หมอบห้ามไม่ให้เทศน์ อาตมาก็เลียงมาเป็นพูด พูดปรึกษาหารือ เรียกว่าคือหมอบ หนีหมอบ ก็สุดแท้แต่ จะพูดเท่าที่รู้สี่กว่าพูดได้ พอหมดแรงก็ต้องหยุดแหละ จะพูดได้ก็ข้อก็สุดแท้ ก็แต่ว่าจะพูดเป็นข้อๆ เพื่อให้ฟังง่าย เข้าใจง่าย และมันก็เป็นเรื่องที่เขาเรียกว่าหญ้าปากคอก คือเคยได้ยินได้ฟังกันมาแล้ว แต่มันก็ไม่ได้สนใจให้รู้จริง ขอจะพูดเป็นข้อๆ ท่านทั้งหลายตั้งใจฟังให้ดี จดกำหนดจดจำไว้ให้เป็นข้อๆๆ

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

1

— เราเป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย —

ข้อแรกก็จะพูดถึงเรื่องว่า เราทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์
เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น นี่มันก็สวดกันเป็นนกแก้ว
นกขุนทอง ว่าอย่างนกแก้วนกขุนทองก็ครั้ง ๆ มันก็ไม่สำเร็จ
ประโยชน์ แล้วก็ยังไม่ได้ผลด้วย เพราะมันไม่ใช่ความรู้สึกที่เกิด
ขึ้นในใจ

เดี๋ยวนี้ขอให้มันมีความรู้สึกแท้จริงในใจ เพราะมองเห็น
แจ่มชัดว่ามันเป็นอย่างนั้น เราเป็นเพื่อน ข้อแรกว่าเพื่อนทุกข์
ข้อที่สองว่าเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย นี่ขอแยกเป็นสองชนิด

เป็นเพื่อนทางกายนี้ เราทุกคนเกิดแก่เจ็บตาย เกิดแก่เจ็บ
ตายทางกายด้วยกันทุกคน นี่เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายทางกาย
ทางกายจะแยกออกไปทางกาย

ที่นี้ทางจิตใจ เราทุกคนก็มีกิเลส ไม่มีกิเลสก็มีความทุกข์
นี่เราเป็นเพื่อนทุกข์ในทางจิตใจคือมีกิเลสและมีความทุกข์ ขอให้
มองเห็นว่ามันเป็นอย่างนี้จริงๆ มันเป็นเพื่อนกันถึงขนาดนี้จริงๆ
ให้ความรู้สึกนี้รู้สึกลึกซึ้งลงไปในจิตใจ เรียกว่าได้สำนึก

ได้สำนึกคือไม่ต้องนึก แต่มันรู้สึกเต็มอยู่ในจิตใจ ข้อนี้
สำคัญมาก ถ้ามีอะไรอยู่ได้สำนึกอยู่ในจิตใจแล้วข้อนั้นมันจริง
มันออกมาเป็นเรื่องจริง ดีก็ดีจริง ชั่วก็ชั่วจริง *subconscious*
แปลว่า ได้สำนึก

ให้มันรู้สึกอยู่ได้สำนึกว่าทุกคนเป็นเพื่อนทุกข์ *นี้ทางใจ*
และ เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย *นี้ทางกาย* ถ้าอันนี้มันมีอยู่ในได้
สำนึกจิตใจโดยแท้จริงแล้วมันก็บังคับให้ทุกสิ่งปฏิบัติกันอยู่เป็น
ไปอย่างถูกต้อง จะปฏิบัติต่อคนที่เหนือกว่าเรา หรือคนที่เสมอกัน
กับเรา หรือคนที่ต่ำเลวกว่าเรา เราก็ปฏิบัติต่อเขาอย่างที่ว่า
เป็นเพื่อนทุกข์ เพื่อนเกิด เพื่อนแก่ เพื่อนเจ็บ เพื่อนตาย คือ
เป็นเพื่อนทั้งทางกายและทางใจ นี่มันก็จะไม่มากไม่น้อย ไม่สูง
ไม่ต่ำ มันคือพอดีๆ จะเป็นไปอย่างเรียบร้อยที่สุด เมตตากุณณา
โดยอัตโนมัติแม้ไม่ต้องเจตนา ถ้ารู้สึกว่าเป็นเพื่อนมันก็มีเมตตา
เมตตาแปลว่าความเป็นเพื่อน คำว่าเมตตา เมตตานั่น

แปลว่าความเป็นมิตรหรือความเป็นเพื่อน ถ้าได้สำนึกแห่งจิตใจ
มันรู้สึกว่าเป็นเพื่อน การกระทำทั่วไปมันก็เป็นเพื่อน นี่ขอให้ไป
ชำระสะสางใจความข้อนี้ให้แจ่มกระจ่าง ไปนั่งพิจารณาพิจารณาใน
เวลาที่มี ว่าง ๆ ก็พิจารณาเถอะว่าทั้งหมดนี้คือเพื่อนเกิดแก่เจ็บ
ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น บรรดาที่มีชีวิต เพื่อนมนุษย์นี้ก็ดี เพื่อน
สัตว์เดรัจฉานก็ดี นี่มันก็เป็นเพื่อน ต้นไม้ต้นไม้นี้มันก็มีชีวิต มัน
ก็เป็นเพื่อนในระดับต่ำสุด แต่ก็ยังต้องรับว่ามันก็เป็นเพื่อนเกิดแก่
เจ็บตายเหมือนกัน เพราะมันก็เกิดแก่เจ็บตาย รู้สึกว่าเป็นสุขเป็น
ทุกข์เหมือนกัน

ดังนั้น ลองคิดดูอีกทีว่าจิตใจจะเป็นอย่างไร จิตใจมันก็
กว้างขวางเหนือสูงสุดมหาศาล ครอบงำโลกทั้งโลก นั่งแผ่เมตตา
จิตไปทั่วโลกว่าทั้งหมดเป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย เพียงเท่านั้น
ก็เหลือหลายแล้ว เรียกสำนวนชาวบ้านว่าเหลือกิน มีความรู้สึก
เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายกันได้อย่างนี้ นี่เป็นข้อแรก ช่วยจำไว้ให้
ดี ไปชักซ้อมเสียใหม่ อย่าเป็นแต่สวดอย่างนกแก้วนกขุนทอง ไม่
สำเร็จประโยชน์ ว่ากันทุกครั้งที่สวดมนต์แต่มันก็ละเมอ ๆ เหมือน
นกแก้วนกขุนทอง เดียวนี้ก็จะมีความรู้สึกแท้จริงว่าเป็นเพื่อน
ทุกข์ เพื่อนเกิด เพื่อนแก่ เพื่อนเจ็บ เพื่อนตาย แบ่งเป็นทางใจ

และทางกาย ทางใจเป็นเพื่อนทุกข์มีความทุกข์ เบียดเบียนของ
กิเลสด้วยกัน ทางกายก็ต้องเกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน หรือไม่มีใคร
ที่ไม่ใช่เพื่อน เป็นเพื่อนกันแท้จริงโดยธรรมชาติ แต่รู้หรือไม่รู้ รับ
หรือไม่รับ นี่มันอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าจิตใจเป็นพุทธบริษัทโดยถูกต้อง
มันก็ยอมรับความเป็นเพื่อนในลักษณะนี้ ขนาดนี้ กว้างขวางทั่ว
จักรวาล ไม่ว่าเทวดา ไม่ว่ามนุษย์ ไม่ว่าสัตว์ ไม่ว่าอะไร เป็น
เพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย แล้วก็สบายใจ พอใจ รู้สึกว่าเป็นความ
ปลอดภัย เป็นความแนใจชนิดหนึ่ง แนใจเรียกว่าศรัทธา และก็
ทำให้เชื่อว่าปลอดภัย พอรู้สึกว่าจะปลอดภัยมันก็นอนหลับนะคน
เรา

นี่ข้อหนึ่ง ข้อแรก ว่ารู้สึกว่าเป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย
ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

เราทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์
เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

ทางใจ ทุกคนมีกิเลสมีความทุกข์
ทางกาย เราเกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทุกคน

ให้มันรู้สึกอยู่ได้สำนึก
ว่าทุกคนเป็นเพื่อน

ได้สำนึกคือไม่ต้องนึก
แต่มันรู้สึกเต็มอยู่ในจิตใจ

ถ้ารู้สึกว่าเป็นเพื่อน
มันก็มีเมตตา

ถ้าได้สำนึกแห่งจิตใจมันรู้สึกว่าเป็นเพื่อน
การกระทำทั่วไปมันก็เป็นเพื่อน

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

2

—เราเป็นสมาชิกที่ประทับใจตา—

นี่ข้อสอง เราเป็นสมาชิกอิทัปปัจจยตาด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ข้อนี้บางคนคงฟังไม่ถูก บางคนฟังถูก เพราะรู้ว่าอิทัปปัจจยตา คืออะไร แต่ถ้ายังไม่รู้ว่าอิทัปปัจจยตา คืออะไรก็ฟังไม่ถูก แน่نون ฟังไม่ถูก แต่ถ้าฟังไม่ถูกก็คือไม่รู้จักหัวใจของพระพุทธศาสนา คือ คำสอนของพระพุทธเจ้านั้นสรุปรวมเรียกว่าเรื่อง อิทัปปัจจยตา-ปฏิบัติสมุปบาท

เอาคำพูดก่อน อิทัปปัจจยตามันแปลว่ามันมีปัจจัย มีเหตุ มีปัจจัยและมันต้องเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ทุกคน ทุกชีวิต ทุกสังขาร ทุกอัตภาพ ไม่ว่าสัตว์ คนหรือสัตว์มีเหตุมีปัจจัยปรุงแต่งขึ้นมา ต้องเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยนั้นๆ นี่เป็นพุทธศาสนา ไอบ้างพวกเขาว่าเป็นตามกรรมเก่า มันก็หลับตาพูดไปอย่างนั้น บางพวกก็ว่าโชค ว่าเคราะห์ บางพวกว่าเทวดา ผีสิง บังคับให้เป็นไป ถ้าอย่างนี้ไม่ใช่พุทธบริษัท แม้แต่เชื่อว่ากรรมเก่าก็ไม่ใช่พุทธบริษัท

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ชัดๆ ว่า *ความสุขกับความทุกข์ไม่ได้เป็นผลของกรรมเก่า ไม่ได้เป็นการบันดาลของพระเจ้า แต่มันเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตา*

เราถูกสอนหรือโดยอะไรก็ไม่ทราบมักจะเรียกว่ากรรมเก่าบ้าง เทวดาบ้าง โชคเคราะห์ชะตาราசிบ้าง อย่างนั้นไม่ใช่พุทธบริษัท ถ้าพุทธบริษัทต้องเป็นอิทัปปัจจยตา นอนเจ็บเป็นอัมพาตอยู่ก็ดี ตายลงไปหยกๆ นี้ก็ดี ก็เชื่อว่ามันเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตา ไม่ต้องกรรมเก่า ไม่ต้องผีสิงเทวดาโชคเคราะห์อะไร กฎของอิทัปปัจจยตาตามธรรมชาติมันถึงเข้ากับคนนั้นในลักษณะอย่างนั้นมันจึงตาย หรือมันนอนเจ็บ เป็นอัมพาต

อยู่เป็นปี ๆ ก็รู้ไว้ว่าเราเป็นสมาชิกอิทัปปัจจยตาด้วยกันทุกคน
หมายความว่า สมาชิก

สมาชิกละอายมาเห็นว่ามันเข้าใจกันง่าย เป็นสมาชิก
สมาคมนั่นสมาคมนี่ สมาชิกสโมสรนั่นสโมสรนี่ เป็นสมาชิก
ไลอ้อนส์ โรตารี อะไรก็แล้วแต่เรียกว่าเป็นสมาชิก นั่นเป็นเรื่อง
สมมติ เป็นตามสมมติเป็นตามความสมัครใจก็เป็นสมาชิกกันไป
นั่นนี่นับไม่ไหว แต่ว่าโดยธรรมชาติแท้จริงที่ส่วนลึกของจิตใจที่
มันเป็นเองโดยธรรมชาตินั้นเราเป็นสมาชิกอิทัปปัจจยตาคืออยู่
ภายใต้กฎอิทัปปัจจยตาด้วยกันทุกคน จะเรียกว่าอิทัปปัจจยตาก็ได้
จะเรียกว่าปฏิจจสมุပ္บาทก็ได้ แต่พระพุทธเจ้าท่านเรียกยาวเต็ม
ที่ว่าอิทัปปัจจยตาปฏิจจสมุပ္บาท คือมีเหตุปัจจัยปรุงแต่งขึ้นมา
แล้วก็ไปไปตามเหตุตามปัจจัย มันอาศัยเหตุปัจจัยแล้วเกิดขึ้น
เกิดขึ้นเป็นสุขก็ได้เป็นทุกข์ก็ได้ เป็นสุขก็ได้เป็นทุกข์ก็ได้ แต่ที่ดี
ที่สุดนั้นก็ต้องไม่เป็นสุขเป็นทุกข์ คือเหนือสุขเหนือทุกข์ คือเหนือ
กฎอิทัปปัจจยตา

เดี๋ยวนี้เรายังเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตาเพราะว่าเรายัง
ไม่เป็นพระอรหันต์ จนกว่าเมื่อไรเป็นพระอรหันต์มันจึงอยู่เหนือ
กฎอิทัปปัจจยตา อะไรรปรุงแต่งไม่ได้ เดี๋ยวนี้มันเป็นสมาชิก

อิทัปปัจจยตาโดยธรรมชาติ จัดบังคับให้เป็น แต่คนโง่มันไม่รู้สึก หรือคนบ้ามันไม่รู้สีกมันจึงได้เป็นบ้า มายืดเรื่องโชคชะตาราசி ผีสางเทวดา กรรมเก่ากรรมอะไรก็ไมรู้ แต่พระพุทธรเจ้าว่าเป็น เพราะอำนาจของธรรมะที่เป็นกฎของธรรมชาติ คือ อิทัปปัจจยตา

คนที่ไม่เคยชินกับคำนี้ช่วยฟังดี ๆ และจำให้แม่นยำว่า อิทัปปัจจยตา อิทัปปัจจยตา ถ้าจะเรียกอีกชื่ออีกว่า ปฏิจจสมุ-
บาท พระพุทธรเจ้าตรัสว่า "ผู้ใดเห็นปฏิจจสมุบาทผู้นั้นเห็นธรรม ธรรมะ ผู้ใดเห็นธรรมะผู้นั้นเห็นฉัน ตถาคต" เห็นอิทัปปัจจยตา หรือเห็นปฏิจจสมุบาทก็ตาม เรียกว่าเห็นธรรมะ เมื่อเห็นธรรมะ แล้วก็เห็นเราคือตถาคต

จงเห็นอิทัปปัจจยตา มันออกจะละเอียด และมันก็ปัจจัย บางอย่างเป็นนามธรรม ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เป็นวัตถุสิ่งของ มันก็ เห็นยากเหมือนกัน เป็นเรื่องทางจิตใจ แต่ทางวัตถุสิ่งของนี่มัน ก็เห็นง่าย นับตั้งแต่หนึ่งปรมาณูปรุงมาก็เป็นกลุ่มเป็นก้อน เป็น เซลล์เป็นเนื้อหนังร่างกายเป็นกระดูกเป็นอะไรขึ้นมา เป็นเนื้อเป็น ตัวนี้ก็เรียกว่าปัจจัยทางฝ่ายวัตถุ

ปัจจัยทางฝ่ายปัจจัยก็ปรุงแต่งเป็นทำนองเดียวกัน เห็น รูปหรือฟังเสียง หรือดมกลิ่น แล้วก็เกิดวิญญาณ แล้วก็เกิดผัสสะ

แล้วก็เกิดเวทนา เกิดตัณหา เกิดอุปาทาน เกิดภพ เกิดชาติ จนเกิดทุกข์ นี่ฝ่ายจิตใจ ฝ่ายวัตถุฝ่ายรูปก็มีอยู่พวกหนึ่ง ฝ่ายนามก็มีอยู่พวกหนึ่ง รวมกันทั้งสองฝ่ายเรียกว่าอิทัปปัจจยตา มีปัจจัยปรุงแต่งแล้วก็ต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัยนั้นๆ นี่ข้อใจความมั่นว่าอย่างนี้

สัตว์ทั้งหลาย อตภาพทั้งหลาย ชีวิตทั้งหลาย มันมีเหตุปัจจัยปรุงแต่งขึ้นมา และมันก็ต้องเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยนั้นๆ ความที่มันต้องเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยนั้นๆ นั่นแหละเรียกว่า อิทัปปัจจยตา

เมื่อพูดให้ลูกเด็กๆ ฟังก็พูดว่า เมื่อมีสิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้ก็เกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้ก็เกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ดับลง สิ่งนี้ก็ดับลง สิ่งนี้ดับลงสิ่งนี้ก็ดับลง

มันมีปัจจัยทั้งฝ่ายเกิดและฝ่ายดับ ฝ่ายดับก็เรียกว่ามันเกิดเหมือนกัน มันเกิดเป็นความดับขึ้นมา เกิดเป็นความเกิดขึ้นมา ก็ได้ เกิดเป็นความดับขึ้นมาก็ได้ ก็เรียกว่าเกิด นี่มีปัจจัยแล้วก็ เป็นไปตามเหตุตามปัจจัยนั้นๆ

ทุกคนเป็นสมาชิกแห่งอิทัปปัจจยตาอยู่โดยธรรมชาติอันเฉียบขาด ปฏิเสธไม่ได้ ไม่ต้องไปขึ้นทะเบียน ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ไม่ต้องประชุมอะไร มันเป็นอยู่โดยธรรมชาติ เป็นอยู่

ในเนื้อในตัว เมื่อเป็นสมาชิกของอิทัปปัจจยตาก็เตรียมตัวสำหรับ
เป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตา

ที่มาในรูปหนึ่งก็อย่าร้องไห้ ที่มาอีกรูปหนึ่งก็อย่าหัวเราะ
อย่าต้องหัวเราะ อย่าต้องร้องไห้ มีจิตใจเสมอ เป็นสมาชิก
อิทัปปัจจยตาให้เก่งให้ถูกต้องและต้องเป็นอย่างนี้ คือจะต้องไม่
หัวเราะ ไม่ร้องไห้ ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ ไม่บวก ไม่ลบ เพราะเป็นสมาชิก
แห่งอิทัปปัจจยตา มันก็ต้องเป็นไปอย่างนั้นอยู่แล้ว ไม่รู้สึกเป็นบวก
เป็นลบ มาหัวเราะมาร้องไห้ก็อยู่ก็เป็นทุกข์เปล่า ๆ ไม่มีประโยชน์
อะไร พูดภาษาธรรมดาก็อย่างขึ้นหรืออย่างลง อย่างฟูหรืออย่าง
แฟบ รักษาจิตให้ปกติอยู่เสมอ นี้เรียกว่าเป็นผู้รู้จักอิทัปปัจจยตา
ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา และนี่มันเป็นข้อ
ที่สอง

เราเป็นสมาชิกอิทัปปัจจยตาแก่กันและกันด้วยกันทุกคน
ทั้งหมดทั้งสิ้น ยิ่งกว่าเป็นเพื่อนเกิดเพื่อนแก่เจ็บตายชะอีก ความ
เป็นสมาชิกแห่งอิทัปปัจจยตานี้ทั่วถึงทั่ว ถึงหมดด้วยกันทั้งหมด
ทั้งสิ้น ไม่ยกเว้น คนก็เป็น สัตว์เดรัจฉานก็เป็น ต้นไม้ต้นไม้ก็เป็น
คือมันเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยที่ปรุงแต่ง บางรายก็น่ากลัวนัก
เป็นความตาย เป็นความทุกข์ยากลำบาก บางรายก็ไม่ถึงขนาด

นั่น แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังมีความหมายที่ว่า เมื่อมีกิเลสแล้วก็ต้องเป็นปัญหา เดี่ยวมีความรักรบกวน เดี่ยวมีความโกรธรบกวน เดี่ยวมีความเกลียดรบกวน ความกลัวรบกวน ความตื่นเต้นรบกวน ความวิตกกังวลรบกวน ความอหังการรบกวน ความอิจฉาริษयरบกวน ความหวงรบกวน ความหึงรบกวน โอย นี่ก็เป็นของธรรมดา เรียกว่าเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตา เป็นสมาธิอิทัปปัจจยตาก็ต้องเป็นอย่างนี้ ที่จะให้เก่งให้ดีก็ปฏิบัติชนิดที่ว่า "สู้ได้ เจยได้ ปกติได้ กฎอิทัปปัจจยตาทำอะไรไม่ได้" แม้จะถึงเจ็บป่วยถึงตายก็ไม่หวั่นไหว หัวเราะเยาะไปเถอะทั้งนั้นนะ นี่สมาธิอิทัปปัจจยตาควรเป็นให้ได้กันถึงอย่างนี้ ถ้าเป็นอย่างปล่อยไปตามเรื่อง ปล่อยไปตามเรื่องก็อย่างที่เห็นๆ อยู่ เดี่ยวคนนั้นเป็นอย่างนี้ คนนี้เป็นอย่างนี้ คนนั้นเป็นอย่างนั้น แล้วก็ไปโทษว่าทำไมมาเป็นแต่เรา คนอื่นไม่เป็น เพราะมันไม่เหมือนกัน แต่ว่ามันก็นานๆ เข้ามันก็เป็นกันทุกคน จะเป็นครบถ้วนกันทุกคนก็ได้ ในชาติเดียวเป็นไม่ครบ หลายๆ ชาติเข้ามันก็เป็นครบ นี่เป็นเรื่องที่สองเป็นสมาธิอิทัปปัจจยตาอยู่โดยไม่รู้ตัว เดี่ยวนี้มารู้ตัวเสียสิ เมื่อเป็นสิ่งมีชีวิตแล้วก็ต้องเป็นสมาธิอิทัปปัจจยตาเป็นไปตามกฎเกณฑ์แห่งอิทัปปัจจยตา

เมื่อมีสิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้ก็เกิดขึ้น
เมื่อสิ่งนี้ดับลง สิ่งนี้ก็ดับลง

ทุกคนเป็นสมาชิกแห่งอิทัปปัจจยตา
อยู่โดยธรรมชาติอันเฉียบขาด ปฏิเสธ
ไม่ได้

เมื่อเป็นสมาชิกของอิทัปปัจจยตา
ก็เตรียมตัวสำหรับเป็นไปตามกฎ
อิทัปปัจจยตา

อย่าขึ้นอย่าลง อย่าฟูอย่าแฟบ
รักษาจิตให้ปกติอยู่เสมอ
นี่เรียกว่าผู้รู้อิทัปปัจจยตา

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

3

— เราเป็นลูกหนี้ของธรรมชาติ —

ที่นี้เรื่องที่สาม เราเป็นลูกหนี้ของธรรมชาติ ลูกหนี้ของธรรมชาติ คงจะฟังไม่ถูกว่าได้ไปยืมอะไรจากธรรมชาติ ตามธรรมชาติ ธรรมชาติปะมันมีดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ วิญญาณ ธาตุนานาชาติเป็นของธรรมชาติ ลูกหนี้ของธรรมชาติก็คือว่าชีวิตนี้มันเหมือนกับยืมมาจากธรรมชาติ ธรรมชาติให้ยืมมา ดิน น้ำ ลม ไฟ เกิดร่างกาย ธาตุดินธาตุน้ำธาตุไฟธาตุลมส่วนร่างกาย ธาตุวิญญาณส่วนจิตใจ ธาตุอากาศนี่พื้นฐานรองรับทั้งร่างกายและจิตใจ ยืมธาตุตามธรรมชาติมาแล้วจะต้องคืนเจ้าของ

แต่อยากจะพูดเรื่องธรรมชาติให้ชัดเจนเสียก่อนที่จะต้อง
รู้จักธรรมชาติ ธรรมชาติ รู้จักอย่างไร คือรู้จักว่าทุกอย่าง
เป็นธรรมชาติ ทุกส่วนของร่างกายเรา ภายนอกภายใน เราก็
เป็นของธรรมชาติ เพื่อนมนุษย์ทุกคนก็เป็นธรรมชาติ ทั้งโลกก็
เป็นธรรมชาติ ทุกอย่างเป็นธรรมชาติ นี่ข้อหนึ่ง แล้วข้อที่สอง
มันมีกฎของธรรมชาติบังคับธรรมชาติทั้งหลายอยู่ ข้อที่สามคือ
มันมีหน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง
ตามกฎของธรรมชาติ มิฉะนั้นจะต้องตาย ปฏิบัติหน้าที่แล้วก็
มีเรื่องที่ดีคือได้รับผล ได้รับผลที่ทำหน้าที่ถูกต้องตามธรรมชาติ

เรื่องของธรรมชาตินี้มีสี่ความหมาย คือตัวธรรมชาติอย่าง
หนึ่ง ตัวกฎธรรมชาติที่ประจำอยู่ในธรรมชาตินั้น แล้วก็หน้าที่
ตามกฎของธรรมชาติ และก็ผลที่ได้รับจากหน้าที่ มันมีสี่ความ
หมาย ในตัวเรามีธรรมชาติ ในเนื้อตัวนี้ก็มีกฎของธรรมชาติ
บังคับทั้งเนื้อทั้งตัวให้เป็นไปตามกฎของธรรมชาติ แล้วเรามี
หน้าที่ที่จะปฏิบัติทั้งกายทั้งใจให้ถูกต้องตามกฎของธรรมชาติ นี้
เรียกว่าหน้าที่ ถ้าปฏิบัติแล้วมันก็เกิดผล ปฏิบัติถูกต้องก็ได้รับผลเป็น
ความสุขสบาย ไม่ถูกต้องก็ได้รับผลเป็นยุ่งยากลำบาก

ธรรมชาตินี้มีสี่ความหมาย คือ ตัวธรรมชาติเอง ตัวกฎ

ของธรรมชาติ ตัวหน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ ตัวผลที่เกิดจากหน้าที่ ไ้หน้าที่นั้นคือพระธรรม ธรรมะแปลว่าหน้าที่ หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง ความถูกต้องต่อความรอด ความถูกต้องต่อความไม่เป็นทุกข์นั้นเรียกว่าหน้าที่ ทุกคนต้องรู้จักหน้าที่ หน้าที่คือพระธรรม เป็นธรรมชาติในความหมายที่สาม ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหน้าที่ รู้จักว่าเรามันเกี่ยวข้องกับธรรมชาติซึ่งมีอยู่สี่ความหมาย เราคนเดียวก็เป็นอย่างนี้ คนอื่นก็เป็นอย่างนี้ ทั้งโลกทั้งจักรวาลก็เป็นอย่างนี้ มีธรรมชาติ มีหน้าที่ มีกฎของธรรมชาติ แล้วก็มีหน้าที่ที่ต้องทำตามกฎของธรรมชาติ แล้วก็มีผลที่จะเกิดจากการทำหน้าที่

อยากจะมีความเจริญให้รุ่งเรืองเป็นสุขสบายก็ทำหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎของธรรมชาติ เกือบจะทุกวันวันละหลาย ๆ คนมาขอพร ๆ ๆ แต่มานึกดู ไ้ มันบ้านะไ้พวกนี้มันบ้า มันให้พร ให้พรกันจนไม่มีโกดังจะเก็บ มันยังมาขอพรอยู่อีก พรอย่างนั้นฉันไม่มีหรอก มีพรแท้จริงคือหน้าที่ คือปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องแล้วก็จะเกิดเป็นพรแท้จริงของพระพุทธเจ้า เกิดเป็นผลดีผลจริงขึ้นมา

คุณจงทำหน้าที่ ๆ ทุกหน้าที่ หน้าที่เป็นมารดาบิดา เป็นลูก

เป็นหลาน เป็นนาย เป็นคนใช้ เป็นบ่าว เป็นขาวนา เป็นพ่อค้า เป็นอะไรก็ตาม หน้าที่สารพัดหน้าที่ ทำหน้าที่ให้ถูกนั้นละคือพร ทุกอย่างปฏิบัติให้ถูกตามหน้าที่ ซึ่งมีกฎของธรรมชาติบังคับอยู่ เมื่อได้ยินคำว่าธรรมชาติ ๆ ในพระพุทธศาสนา ก็ขอให้เข้าใจว่า มันมีอยู่สี่อย่างอย่างนี้ จำไว้แม่น ๆ ตัวธรรมชาติเอง ตัวกฎของ ธรรมชาติที่มีอยู่ในนั้น ตัวหน้าที่ที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติ และก็มีผล ที่เกิดจากหน้าที่ เรียนรู้ธรรมชาติสี่ความหมายนี้ให้ดี ๆ และก็จะ เป็นผู้ชนะธรรมชาติ จะเอาชนะธรรมชาติ สามารถใช้ธรรมชาติ ให้เกิดประโยชน์เกิดความสุข

ชีวิตนี้มันเหมือนกับ
ยืมมาจากธรรมชาติ

ยืมธาตุตามธรรมชาติมา
แล้วจะต้องคืนเจ้าของ

หน้าที่นี่คือพระธรรม
ธรรมะแปลว่าหน้าที่

อยากจะมีบุญให้รุ่งเรืองเป็นสุขสบาย
ก็ทำหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมายของธรรมชาติ

จงทำหน้าที่ๆ ทุกหน้าที่
เป็นอะไรก็ตาม
ทำหน้าที่ให้ถูกนั้นละคือพร

เรียนรู้ธรรมชาติสี่ความหมายนี้ให้ดีๆ และก็
จะเป็นผู้ชนะธรรมชาติ จะเอาชนะธรรมชาติ
สามารถใช้ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์เกิดความสุข

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

4

—เรามีการผูกพันกับธรรมชาติ—

ที่นี้ข้อสี่ต่อไปว่า เรามีการผูกพันกับธรรมชาติ เหมือนกับ
ว่าเรายืมของมาใช้แล้วก็คืนเจ้าของ อัดภาพชีวิตร่างกายทั้งหมดนี้
เหมือนกับยืมมาจากธรรมชาติ ธรรมชาติให้ยืมมา แล้วมาพัฒนา
เอาเอง ปฏิบัติเอาเอง พัฒนาเอาเองให้ได้ผลได้ประโยชน์ตามที่
ตัวต้องการ ได้ทุนรอนมา ได้เติมพ้นมาจากธรรมชาติ ให้ยืมมา
พัฒนาเอาเอง เสร็จแล้วต้องส่งคืน โดยเฉพาะเมื่อเวลาแตกดับ
ก็ให้มันส่งคืนธรรมชาติ

เดี๋ยวนี้ยืมของธรรมชาติมาแล้วมันยกยกมันตระบัด มัน
มาคิดว่าตัวกูว่าของกู ตัวกูของกู ตัวกูของกู เนื้อหนังของกู ชีวิต
ของกู อะไรของกู ไม่รู้ไม่ชี้ว่าเรื่องยืมมาจากธรรมชาติ นี่มันเป็น
คนตระบัดหลอกลวงยกยก มีตัวกูเมื่อไรก็เป็นทุกซ์เมื่อนั้น คิดว่า
ตัวกูเมื่อไรก็เป็นทุกซ์เมื่อนั้น นี่คนไม่ซื่อ คนยกยก คนตระบัด
สัตย์ ยืมของธรรมชาติมาเป็นเติมพ้นเพื่อพัฒนาแล้วมาว่าตัวกู
ว่าของกู กระทั่งตายเข้าโลงมันก็ไม่คืนให้ คือไม่ยอมละว่าไม่ใช่
ตัวกู ไม่ใช่ของกู

นี่รู้ให้ดีกว่าเราเนี่ยมสิ่งๆที่เรียกว่าชีวิต ต้นทุนหรือเติมพ้นมา
จากธรรมชาติมาเป็นชีวิต เป็นร่างกาย เป็นรูป เป็นนาม เป็นจิต
เป็นใจ แล้วก็พัฒนาเอาเถอะ พัฒนาเอาๆ แต่อย่าไปหลงไหลหรือ

โง่เขลาว่าตัวกูว่่าของกู มันเป็นของธรรมดาหรือของธรรมชาติ รีบพัฒนาให้ได้อย่างใจ ให้ถูกต้องให้เป็นสุขเสีย แล้วก็ไม่ว่าของกูไม่ว่าตัวกู เมื่อตายก็กลับไปหาธรรมชาติเองเป็นการใช้คืนอย่างถูกต้อง ไม่ยกยกอก ไม่ตระบัด ไม่อะไร นี่ว่าชีวิตนี้มีธรรมชาติให้ยืมเป็นเดิมพันมา ลงทุนเอา พัฒนาเอา ค้าขายเอา เหมือนกับค้าขายด้วยชีวิต แล้วก็รู้จักเพราะมันเป็นของธรรมชาติ

อย่าให้เป็นของกูตัวกูเหมือนกับนกเขา นกเขาบินไปจับต้นไม้ไหนมันก็ว่าของกูๆ ทั้งนั้นแหละ ไม่ว่าจะไปจับที่ต้นไม้ไหน คนเราก็จะเป็นอย่างนั้น อะไรมากว่ามากก็เป็นตัวกูเป็นของกูไปเสียทั้งนั้น และนั่นแหละมันกัดเอา ตัวกูเป็นของกูมันก็เห็นแก่ตัวมันก็เกิดกิเลส มันก็เกิดเป็นทุกข์ เพราะมันเห็นแก่ตัว อย่ามีความรู้สึกเป็นตัวกูของกู มันก็ไม่เห็นแก่ตัว มันก็เบา สบายพัฒนาๆ พัฒนาชีวิต จิตใจร่างกายเอาตามความต้องการ จะเอาความร่ำรวยอย่างไรก็ได้ เอาความสุขสมบูรณ์อย่างไรก็ได้ เอาความสงบสุขอย่างไรก็ได้ พัฒนาเอาตามใจชอบ แล้วก็คืนธรรมชาติโดยอัตโนมัติ ว่าตายลงก็อย่าเอาเป็นตัวกูของกู เดี่ยวนี้มันตัวกูของกูจนเข้าโลง เข้าโลงก็ไม่ยอมปล่อย นี่เรียกว่ามันยกยกอกมากเกินไป ธรรมชาติให้ยืม เป็นของยืม

อรรถภาพชีวิตร่างกาย
ทั้งหมดนี้เหมือนกับ
ยืมมาจากธรรมชาติ

ธรรมชาติให้ยืมมา แล้วมาพัฒนาเอง
ปฏิบัติเอง ให้ได้ผล
ได้ประโยชน์ตามที่ตัวต้องการ

เมื่อตายก็กลับไปหาธรรมชาติ
เป็นการใช้คืนอย่างถูกต้อง
ไม่ยกยอก ไม่ตระบัด

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

5

ปัญหาเรื่องเพศ

ที่นี้ข้อที่ห้า ปัญหาเรื่องเพศ หรือเหนือเพศ หรือการสมรส
ปัญหาเกี่ยวกับเพศมีมาก คือเพศหญิงเพศชายก็ไปยึดมั่นถือมั่น
เพศหญิงเพศชายมีปัญหา มาก ยุ่งยากกันตลอดชีวิตเหมือนกัน

ตามธรรมชาติที่ๆ ซึ่งอาจจะไม่เคยได้ยินได้ฟังก็ได้ว่าจิตใจ
แท้ๆ จิตแท้ๆ จิตบริสุทธิ์แท้ๆ ไม่เป็นเพศหญิงหรือไม่เป็นเพศ
ชาย ว่าง แต่ว่ามันมีเจตสิกธรรมพวกหนึ่งเรียกว่า อินทรีย์ นี้
ที่เป็นหญิงเรียกว่า อิตถินทรีย์ ที่เป็นชายเรียกว่า บุริสสินทรีย์
อินทรีย์ที่เป็นเจตสิกนี้มันจับเข้าที่จิตใจ แล้วจิตใจก็จะรู้สึก
ว่าเป็นหญิงหรือเป็นชาย คุณลองคิดดู ธรรมดานี้ไม่รู้รู้สึกว่าเราเป็น
หญิงหรือเป็นชายนะ แต่ถ้ามี อินทรีย์ นี้เกิดขึ้นในจิตใจเมื่อไรมัน
ก็รู้สึกว่าเป็นหญิงหรือเป็นชาย

อวัยวะเพศธรรมชาติให้มาเพื่อสืบพันธุ์ เพื่อการสืบพันธุ์
ธรรมชาติมีอำนาจเหนือเมฆให้อวัยวะสืบพันธุ์มา แล้วจิตใจนั้น
ก็ให้เจตสิกที่จะรู้สึกว่าเป็นหญิงหรือเป็นชายมา พออายุสมควร
อวัยวะเพศก็ทำหน้าที่ ให้ความรู้สึกว่าเป็นหญิงหรือเป็นชายก็
ทำหน้าที่ แล้วก็มีปัญหาเกี่ยวกับเพศ ถ้าเป็นเรื่องเพียงสืบพันธุ์
ให้มนุษย์ไม่สูญพันธุ์เท่านั้นมันก็พอดี ไม่มีปัญหาอะไรนัก แต่ถ้า

มันกลายเป็นเรื่องกามารมณ์ กามคุณ อันนี้เรื่องมากมายยิ่งกว่า
ฆ่ากันตาย กามารมณ์เป็นปัญหาอย่างไรก็รู้กันเอง มองเห็นกัน
อยู่แล้ว มันต้องควบคุมความรู้สึกทางเพศนี้เสียให้ได้ อย่าให้มัน
รู้สึกเป็นหญิงเป็นชาย อย่างโง่เขลาอย่างบ้าหลัง ให้รู้ความจริงว่า
ตามธรรมชาติไม่เป็นหญิงไม่เป็นชาย ต่อเมื่อเจตสิกธรรม
อิตถินทรีย์ครอบงำก็รู้สึกว่าคุณเป็นหญิง บุริสินทรีย์ครอบงำก็รู้สึก
ว่าคุณเป็นชาย ทำกิจกรรมระหว่างเพศได้ก็ต้องมีความรู้สึกอันนี้
ถ้าความรู้สึกอันนี้ไม่เกิดมันก็ทำกิจกรรมทางเพศไม่ได้หรอก ก็
เลือกเอาเองว่ายุ่งเท่าไร ไม่ยุ่งเท่าไร อย่าให้ความรู้สึกทางเพศ
มันครอบงำไปเสียตลอดเวลา แม้ว่าร่างกายจะมีนิมิตเป็นเพศ
หญิงเพศชายอยู่ตลอดเวลา เพราะนั่นเป็นเรื่องของธรรมชาติ เพื่อ
การสืบพันธุ์ แต่เพื่อความสงบสุข เพื่อสันติภาพความเยือกเย็น
แห่งจิตใจแล้ว อยู่เหนือเพศ จงอยู่เหนือเพศ จงรู้สึกว่าคุณอยู่เหนือ
เพศ ไม่มีความรู้สึกเป็นหญิงเป็นชาย ไปคิดดูถ้าเมื่อใดไม่มีความ
รู้สึกว่าเป็นหญิงเป็นชายเมื่อนั้นสบายก็มากน้อย พอรู้สึกเป็นหญิง
หรือเป็นชายขึ้นมากก็ตาม เมื่อนั้นมันยุ่งยากก็มากน้อย นี่ก็เป็น
ธรรมชาติ เป็นความลับของธรรมชาติ

พระอรหันต์หมดความรู้สึกทางเพศว่าเป็นเพศหญิงหรือ

เป็นเพศชายก็สบายไปเลย แต่พวกบุถุชนโง่เขลาเนี่ยมันยังเป็นหญิง เป็นชายมากเข้าไปอีก มันไปส่งเสริมไปหลอกลวงให้มากขึ้นไป อีก ให้มันบ้าจนถึงกับเป็นบ้าไปเลย ก็ควรจะรู้ว่าไอ้ความรู้สึก ทางเพศเนี่ยมันเป็นเรื่องชั่วคราว เป็นเรื่องความโง่ก็ได้ หลงไปใน *อิตดินทรีย์* ก็เป็นหญิง หลงไปใน *ปริสินทรีย์* ก็เป็นชาย ก็ยุ่งยาก ลำบากด้วยเรื่องทางเพศ ถ้าจิตบริสุทธิ์ จิตสะอาด จิตเกลี้ยงเกลา ไอ้ความรู้สึกอินทรีย์เหล่านี้ครอบงำไม่ได้ ก็อยู่เหนือเพศ แต่ไม่ใช่ กะเทย กะเทยมันอยู่ตรงกลางระหว่างหญิงระหว่างชาย เนี่ยมันอยู่เหนือไปเสียอีก เหนือหญิงเหนือชายไปเสียอีก ไม่ใช่กะเทยแล้ว

จิตที่ว่างที่สบายที่สงบสุขเยือกเย็นไม่มีปัญหาทางเพศ ครอบงำนั้นละเหนือความเป็นหญิงเหนือความเป็นชาย นี่ถ้าใคร ทำได้ก็มีเวลาที่มีความสุขสงบมาก ใครทำไม่ได้หรือถึงกับเป็น บ้าว่าเป็นทาสของความรู้สึกทางเพศคนนั้นก็ลำบากจนตาย มันฆ่ากันตาย ฆ่าพ่อฆ่าแม่ของตัวเองก็ได้เพราะความรู้สึกทางเพศ มันบ้ามันคลั่งขึ้นมา ที่พูดนี้ก็หมายความว่าอย่าให้ความรู้สึกทาง เพศนั้นนะทำอันตรายมากนัก ครอบงำยับยั้งมากนัก รู้จักสลัดปิด เป่า รู้จักจัดเวลาให้ไม่เป็นหญิงไม่เป็นชายนั้นแหละให้มากเข้าไว้ แล้วมันก็สบายดี นี่ความรู้สึกทางเพศ จงพยายามรู้สึกเหนือเพศ

เหนือบวกเหนือลบ

ถ้าจะมีการสมรสก็เพียงว่าสืบทอดให้ไม่สูญพันธุ์ ทางร่างกายมีการสมรสก็มีลูกมีหลานออกมา สมรสทางจิตใจ มีจิตใจเสมอกัน ทางกายไม่ต้องถูกต้องกันเรียกว่า สมรสทางจิตใจ นี้ก็ยังมี ก็มีการสมรสที่เป็นสุขสงบได้ด้วยอีกทางหนึ่ง สมรสทางจิตใจ ทางจิตทางวิญญาณ เมื่อมีความรู้ตรงกัน มีความปฏิบัติธรรมเหมือนกันตรงกันก็เหมือนกับการสมรสทางวิญญาณ อันนี้ไม่ยุ่งยาก เรียกว่าสมรสทางจิตหรือทางวิญญาณ แต่ถ้าสมรสทางกายทางนี้ละก็ยุ่งเป็นธรรมดา

เรารู้เรื่องเพศกันไว้อย่างนี้ตามสมควร อย่าให้ปัญหาเรื่องเพศขบกัดจิตใจกันมากมายนัก ให้มีเวลาว่างที่เป็นอิสระ อยู่เหนือความรู้สึกเป็นเพศหญิงเพศชายกันเสียบ้าง ลองไปเทียบดูง่าย ๆ ว่าเมื่อไม่รู้สึกว่าเป็นหญิงเป็นชายนี้สบายเท่าไร พอรู้สึกเป็นหญิงเป็นชายขึ้นมามันยุ่งยากสักเท่าไร มันมีทั้ง... เอาชนะปัญหาเกี่ยวกับเพศให้ได้ก็จะได้อะไรดี ๆ มากกว่าธรรมดาตามที่เดียว

ตามธรรมชาติไม่เป็นหญิงไม่เป็นชาย

ต่อเมื่อเจตสิกธรรมอดีตินทรีย์
ครอบงำก็รู้สึกว่าคุณเป็นหญิง
บุริสินทรีย์ ครอบงำก็รู้สึกว่าคุณ
เป็นชาย

ถ้าจิตบริสุทธิ์ จิตสะอาด
จิตเกลี้ยงเกลา ไร้ความ
รู้สึกอินทรีย์เหล่านี้ครอบงำ
ไม่ได้ก็อยู่เหนือเพศ

เรารู้เรื่องเพศกันไว้อย่างนี้ตามสมควร อย่าให้ปัญหา
เรื่องเพศขบกัดจิตใจกันมากมายนัก ให้มีเวลาว่างที่
เป็นอิสระ อยู่เหนือความรู้สึกเป็นเพศหญิงเพศชายกัน
เสียบ้าง

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

6

ชีวิตสังโฆหาร

เรื่องที่หก ชีวิตสังโฆหาร —ชีวิตตะสังโฆหาระ คงฟังไม่ถูก ไม่ใช่อดีต ถ้าฟังไม่ถูกก็เป็นแรด อาตมาก็เป่าปี่ให้แรดฟัง แต่ถ้าฟังถูกก็ไม่ต้องเป็นแรด นี่มันเป็นคำที่มีอยู่ในบาลีในพระไตรปิฎกที่เขาใช้พูดกัน *ชีวิตสังโฆหาร* แปลว่าการค้าขายด้วยชีวิต

สังโฆหาระ สังโฆหาร สังโฆหาระ แปลว่าค้าขาย คือทำให้เกิดกำไร นี่เราใช้ชีวิตเป็นเดิมพันอย่างที่ว่ามาเมื่อตะกี้ เป็นทุนค้าขายก็เกิดผล ๆ ๆ มันมีเป็นสองระดับ คือทางโลกกับทางธรรม

ทางโลก ถ้าค้าขายหรือทำอะไรไม่มีกำไร สบาย มีหลักทรัพย์ดี มันคง เขาก็เรียกว่าเสรีจกกิจการค้า โดยชีวิตในทางธรรม คนแก่คนนั้นก็มอบทรัพย์สมบัติให้ลูกให้หลานให้เหลน หลักทรัพย์สมบูรณ์แล้วตัวเองก็นุ่งผ้าขาว สวมเสื้อขาว ใส่รองเท้าขาว กั้นร่มขาวไปเดินเล่นอยู่ริมลำธารป่าละเมาะเยือกเย็นเป็นสุข นี่จบจบการค้าทางชีวิต แต่ว่ามันเป็นด้านโลก ด้านโลก

นายคนหนึ่งเขาทำได้อย่างนี้นะ เป็นพราหมณ์มหาศาล ทำได้อย่างนี้ นุ่งผ้าขาว สวมเสื้อขาว ใส่รองเท้าขาว กั้นร่มขาวไปเดินอยู่ริมลำธาร เผอิญไปพบพระพุทธเจ้าเข้า เขาก็คุยอวดพระพุทธเจ้าว่าเขาเป็นผู้สำเร็จชีวิตสังโฆหาร จบกิจ ๆ จบหน้าที่ของมนุษย์ หน้าที่ของมนุษย์เขาทำเสร็จแล้ว เพราะคนนี่มันรู้

แต่เรื่องวัตถุ ร่างกาย พระพุทธเจ้าบอก "ยังไม่เสร็จ" เขาถาม
ไม่เสร็จอย่างไร พระพุทธเจ้าว่า "ถ้าทรัพย์สมบัติเหล่านั้นมันเสีย
สูญหายไป แกจะร้องไห้ไหม? ถ้าลูกตาย เมียตาย หลานตาย เหลน
ตาย แกจะร้องไห้ไหม?" นายคนนี้นั้นก็นึกได้ เออจริง ถ้าทรัพย์
สมบัติเหล่านั้นสูญไป ลูกเมียตาย หลานตายก็ร้องไห้ แกยังไม่สำเร็จ
ชีวิตสังโฆหาร ยังต้องปฏิบัติในส่วนจิตใจ ในส่วนจิตใจ ทำจิตใจ
ให้ดีสูงสุดเหมือนกับมีทรัพย์สมบัตินั้นอีกทีหนึ่ง จนไม่มีความ
ทุกข์ ไม่ดีใจไม่เสียใจอยู่สม่ำเสมอ อย่างนี้จึงจะเรียกว่าสำเร็จ
กิจการการค้าของชีวิต

ฟังดูให้ดี หลักมีมาตั้งแต่โบราณว่า **ชีวิตนี้เปรียบเสมือน
การค้า** ค้าทางวัตถุก็มีทรัพย์สมบัติถึงที่สุด แต่ถ้าค้าทางจิตทาง
วิญญาณก็มีธรรมะถึงที่สุด กิเลสไม่มี ค้าทางโลกทางโลกียะมี
ทรัพย์สมบัติที่สุดจริง แต่มันมีกิเลสมากด้วย มันมีเรื่องยุ่ง แต่ถ้า
ค้าสำเร็จทางจิตใจ มันมีแต่ธรรมะ ไม่มีกิเลส มันก็หมดปัญหา

ทุกคนมีการค้าทางชีวิตแต่โดยไม่รู้สีกตัว ไม่รู้สีกตัว ไม่รู้
ตัว ไม่รู้ธรรมะว่าเรามีการค้าทางชีวิตเกิดมาจากท้องบิดามารดา
แล้ว มันก็ต้องทำทุกอย่าง เพื่อให้มันได้สิ่งที่ดีที่สุดที่มนุษย์ควร
จะได้ แต่เดี๋ยวนี้มันรู้จักแต่เรื่องทางวัตถุ มีทรัพย์สมบัติ มี

เกียรติยศ ชื่อเสียง มีอำนาจวาสนาก็พอแล้ว ทางนี้จบแล้ว นั่นมัน
ของบุญชนๆ จบการค้าโดยชีวิตของบุญชน แต่ถ้าบอกว่าปฏิบัติ
ธรรมะให้กิเลสหมดไป มรรคผลนิพพานเข้ามาแทน นี่การค้าทาง
จิตใจที่ถูกต้องและสมบูรณ์

จึงขอให้มีการค้าทางจิตใจกันบ้าง อย่ามีแต่การค้าทาง
วัตถุ ทางร่างกาย คือทรัพย์สมบัติ เกียรติยศชื่อเสียง อำนาจ
วาสนา บารมี นั่นเป็นครั้งหนึ่งเท่านั้นแหละของทรัพย์ทางร่างกาย
แต่ถ้ามีทรัพย์คือมรรค ผล นิพพานในทางจิตใจ ชีวิตจะเย็นและ
เป็นประโยชน์ ไม่กัดเจ้าของ ชีวิตนี้ถ้ายังกัดเจ้าของอยู่ยังใช้ไม่ได้
เดี๋ยวรัก เดี่ยวโกรธ เดี่ยวเกลียด เดี่ยวกลัว เดี่ยวตื่นเต้น เดี่ยว
วิตกกังวล ยังกัดเจ้าของอยู่ ชีวิตต้องเยือกเย็น เย็นสนิทไม่กัด
เจ้าของ นั่นแหละความหมายของนิพพาน แล้วไม่อยู่เฉยเป็น
ประโยชน์ๆๆ แก่ทุกคนแก่ทุกฝ่าย

สองคำจำให้แม่นว่าชีวิตนี้เยือกเย็นและเป็นประโยชน์ สอง
คำ "เยือกเย็นและเป็นประโยชน์" ขอให้มันได้อย่างนั้นเกิดมาที่
หนึ่ง ให้ได้ชีวิตเยือกเย็น เยือกเย็นส่วนตัวนี้ต้องเป็นประโยชน์แก่
ทุกฝ่าย เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ แก่ประเทศชาติ ศาสนา
แก่โลกแก่อะไรเลย เป็นประโยชน์

พอรู้จักทำการค้าด้วยชีวิตอย่างถูกต้อง สำเร็จการค้า ทั้งทางฝ่ายวัตถุและจิตใจ เขาก็ได้รับประโยชน์สูงสุดคือชีวิตนี้ เยือกเย็นและเป็นประโยชน์ คือบรรลุนิพพาน นิพพานต้องได้เมื่อ เป็นๆ เมื่อชีวิตเป็นๆ ตายแล้วจะมีประโยชน์อะไร ได้นิพพานนี้ อย่าไปหลงตามคนโง่ว่าได้นิพพานกันต่อตายแล้ว จะมีประโยชน์ อะไร มันต้องยังมีชีวิตเป็นๆ อยู่นี้ได้รับความสงบสุขเพราะไม่มี กิเลส นั่นแหละคือนิพพาน ถ้าชีวิตนี้มีแต่เย็น ไม่ร้อนเพราะกิเลส แล้วก็เป็นประโยชน์ นั่นแหละเป็นนิพพาน แล้วก็ได้กันเสียตั้งแต่ ยังมีชีวิตอยู่

ปรับปรุงกันเสียใหม่ ปรับปรุงทุกอย่างให้ชีวิตนี้มีความ เยือกเย็นและมีความเป็นประโยชน์ จะมีทรัพย์สมบัติก็ได้ถ้า ปรับปรุงถูกต้อง มันก็ช่วยให้เกิดความเยือกเย็นคือความสะดวก สบายได้ ทำประโยชน์ได้กว้างขวางกว่าคนที่ไม่มีทรัพย์สมบัติ มี ปัญญา มีความรู้ด้วย มีทรัพย์สมบัติด้วย ชีวิตนี้ก็จะเยือกเย็นจริง และก็จะ เป็นประโยชน์กว้างขวาง เรียกว่าเกิดมาทีหนึ่งประสบ ความสำเร็จในการค้าขายด้วยชีวิต จึงรีบปฏิบัติธรรมะ

สังโหวาระ แปลว่าค้าขาย
คือทำให้เกิดกำไร

ค้าทางวัตถุ ก็
มีทรัพย์สินสมบัติถึงที่สุด

มีทรัพย์สินสมบัติที่สุด
แต่มันมีกิเลสมากด้วย
มันมีเรื่องยุ่ง

ค้าทางจิตทางวิญญาณ
มีธรรมะถึงที่สุด

มีแต่ธรรมะ ไม่มีกิเลส
มันก็หมดปัญหา

สำเร็จการค้าทั้งทางฝ่ายวัตถุและจิตใจ
เขาก็ได้รับประโยชน์สูงสุดคือชีวิตนี้
เยือกเย็นและเป็นประโยชน์ คือบรรลุนิพพาน

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

7

— ระเบียบปฏิบัติ ระเบียบปรับปรุงชีวิต —

ข้อเจ็ดก็อยากจะพูดว่า รีบจัด รีบทำ รีบปรับปรุงให้ชีวิตมันมีความถูกต้อง อย่างที่ว่ามาแล้ว อย่างที่ว่ามาแล้ว นับตั้งแต่ว่าเราเป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย, เราเป็นสมาชิกอิทัปปัจจยตา, เราเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ, ยืมชีวิตมาจากธรรมชาติมาพัฒนา, เราอยู่เหนือปัญหาเรื่องเพศ เราอยู่เหนือความรู้สึกทางกิเลส ทางเพศ, เรามีชีวิตสังโฆหาร สังโฆหาร คือค้าขายชีวิตได้กำไรถึงที่สุดทั้งฝ่ายวัตถุและฝ่ายจิตใจ รีบปฏิบัติให้ได้เป็นอย่างนี้ อย่ารอต่อตายแล้ว เขาพูดกันว่ารออีกก็หมีชาติไม่รู้จึงจะนิพพานนี้มันไม่รู้จะพูดทำไม จะมีประโยชน์อะไรกับใคร มันต้องได้แต่ยังมีชีวิตนี้อยู่คือความเยือกเย็นและเป็นประโยชน์ ฉะนั้นขอให้รีบจัดการปรับปรุงตามมีตามเกิดตามได้ ว่าให้มันมีชีวิตเยือกเย็นและเป็นประโยชน์กันทันเวลา

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

8

— มีความรู้เรื่องสุญญา อนัตตา —

— ความว่างจากตัวตน และมีใจตัวตน —

อ้าว, ทีนี้ก็มาถึงเรื่องที่สูงขึ้นไป เป็นเรื่องที่แปด คือจะต้องมีความรู้เรื่องสัญญาตา เรื่องอนัตตา คือเรื่องความว่างจากตัวตน และมีใจตัวตน

ชีวิตนี้มันเป็นไปตามปัจจัย เป็นไปตามปัจจัย มีปัจจัยแล้วก็ต้องเป็นไปตามปัจจัย ถ้ามันมีตัวตน มันก็บังคับได้ว่าเป็นอย่างนี้อ่าเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนี้อ่าเป็นอย่างนั้นได้ตามใจชอบ เดียวนี้มันไม่ได้ตามใจชอบ มันเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยของมัน จึงเรียกว่าไม่มีความหมายแห่งตัวตน ที่มาตกลงสัญญาสัญญากันได้ว่าต้องอย่างนี้ไม่ใช่อย่างนั้น ความรู้สึกที่ว่าตัวตนนี้มันเป็นของเข้าใจเอาเท่านั้น สำคัญมันหมายเอาเท่านั้น มันไม่ใช่เป็นเรื่องจริง

คำสอนในวันมาฆบูชามีอยู่สามข้อว่า ไม่ทำบาป — อกุศล แล้วก็ทำแต่กุศล แล้วก็ทำจิตให้ขาวรอบ หลักใหญ่ๆ ของมาฆบูชา ไม่ทำอกุศล ทำแต่กุศล และทำจิตให้ขาวผ่องเหนืออกุศลเหนืออกุศล

อกุศลแปลว่าไม่ตัดสิ่งที่ควรตัด กุศลแปลว่าตัดสิ่งที่ควรตัด ที่เหนืออกุศลเหนืออกุศลมันหมดปัญหาในสิ่งที่จะต้องตัดไม่ต้องตัดอะไร ถ้าเข้าใจคำว่ากุศลอย่างนี้ถูกละ แต่นี่คนไปเข้าใจ

กุศลนั้นเป็นบุญเสียอีก ได้ร่ำรวย ได้สวยงาม ได้กามารมณ์ ได้
อยู่ในสวรรค์ อย่างนั้นไม่ใช่กุศลหรอก จะเรียกว่าบุญก็ตามใจ
แต่ไม่ใช่กุศล

กุศล กุศลละ แปลว่าตัดสิ่งที่ควรตัด คือสิ่งเลวร้าย อกุศล
ไม่ตัดสิ่งที่เลวร้าย ทีนี้ทำจิตให้บริสุทธิ์ก็คือว่าเห็นอกุศลเห็น
อกุศล พุดอย่างสมัยนี้ก็เห็นดีเห็นชั่ว เห็นบุญเห็นบาป เห็น
สุขเห็นทุกข์ เห็นได้เห็นเสีย เห็นแพ้เห็นชนะ ถ้าพุดกับ
ฝรั่งก็เห็นบวกเห็นลบ เห็น *positive* เห็น *negative* นั้น
นะเรียกว่าจิตหลุดพ้น

รู้จักอันนี้ไว้ด้วย ว่าถ้ายังมีกุศลมีอกุศลยังต้องเวียนน่วย
เวียนน่วย เวียนน่วยอยู่ในกุศลในอกุศล ถ้าเป็นโลกุตตระเห็น
กุศล เห็นอกุศลก็หยุดเวียนน่วย เรียกว่า ถึงความขาวรอบ ที่
จริงแปลนี้คงไม่ถูก แต่เขาแปลกันมาอย่างนั้นแปลว่า ขาวรอบ
อาตมาอยากจะแปลว่าไม่มีสีมากกว่า ทำจิตให้ไม่มีสี ไม่ดำไม่
ขาว

สุญญตา ความว่างจากตัวตน ไม่มีความหมายแห่งตัวตน
สภาพเดิมแท้ของจิตนะมันไม่ได้รู้สึกว่าตัวกูของกู แต่พอคลอด
มาจากห้องแม่แล้วมันค่อยๆ เกิดความรู้สึกเป็นตัวกูของกู มันก็
ไม่ว่างสิ ถ้ามีตัวกูมีของกูมันก็ไม่ว่าง ถ้าไม่มีความคิดตัวกูของกู

มันกว้าง เดียวนี้มันมาเกิดความคิดเป็นตัวกูของกู เรียกว่าอัตตา เป็นเรื่องผีหลอก ไม่ใช่เรื่องจริง เพราะมันไม่มีตัวตนจริง แต่มันเข้าใจว่ามีตัวตน มีอัตตา

ถ้าเอาตามความหมายที่ใช้กันอยู่เดี๋ยวนี้โดยทั้งหมด รวบรวมมาทั้งหมด มันก็จะมาถึง ๓ ความหมาย เป็นอัตตา เป็นตัวตน เป็นวิญญาณท่องเที่ยว นี่ตามที่พวกฝ่ายพราหมณ์เขาสอนนะ อัตตาคืออาตมัน คือวิญญาณท่องเที่ยวเกิดตายเกิดนี่ก็ เรียกว่าอัตตา

ที่นี้อัตตาอีกความหมายหนึ่งก็ว่าตามกฎหมายที่โดยสมมติกันในโลกนี้ว่านี่ของคนนี้ นี่ของคนนั้น นี่ชื่อนั้น นี่ชื่อนี้ นี่สมมติ คือตามกฎหมายที่สมมติแต่งตั้งบัญญัติ

ที่นี้อัตตาอีกความหมายหนึ่งความหมายที่สามแปลว่า "เอง" ไม่ใช่คนอื่น อัตตาอย่างนี้แปลว่าเองทำเอง ตนเองเป็นที่พึ่งแก่ตนเอง อันนี้ไม่ต้องมีตัวตน แต่ว่าอะไรเป็นทุกข์อันนั้นต้องทำเอง อนัตตาเป็นทุกข์ อนัตตาก็ต้องช่วยตัวเอง คือแต่ว่าอนัตตาไปสวรรค์ อนัตตาก็ไปทั้งอนัตตา ไปเอง นี่คำนี้แปลว่าเอง

อัตตาแปลว่าวิญญาณที่ไปเที่ยว ท่องเที่ยวไปเกิดก็ได้ อัตตาแปลว่าสมมติว่าตัวตนในโลกสมมตินี้ก็ได้อีกความหมายหนึ่งแปลว่า "เอง" ทำเอง มีเอง ใช้เอง

อึดตาที่ให้โทษก็คือว่าตัวกูของกู เข้าใจเอาเป็นตัวกูของกู แล้วก็เห็นแก่ตัว พอเห็นแก่ตัวก็เกิดกิเลสทุกชนิด กิเลสทุกชนิด ก็กัดเจ้าของ ร้อนเป็นไฟไป อึดตามันกัดเจ้าของ เพราะมันเห็นแก่ตัว มันก็รักผู้อื่นไม่ได้ มันจะเอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ความถูกต้อง มันเห็นแก่ตัวแล้วไม่เห็นแก่ความถูกต้อง ผิด ๆ มันก็เอาขอให้ได้ประโยชน์แก่ตัว

อึดตา ๆ อึดตาดัวร้าย อึดตาดัวโง่เขลามาจากอวิชชา เป็นกิเลส เป็นเหตุให้เห็นแก่ตัว นี่ก็เรียกว่าเข้าศึกษาสูงสุดไม่มีอะไรเหมือนก็คืออึดตา คือตัวกูที่เกิดมาจากความโง่เขลา

ขอพูดอีกทีหนึ่งว่าอยู่ในท้องแม่ ไม่มีความรู้สึกเป็นอึดตา พอคลอดมาจากท้องมารดาแล้วไอ้ทารกนั้นก็เริ่มใช้ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สัมผัสอารมณ์ ตาเห็นรูปสวยหรือไม่สวย หูฟังเสียงเพราะหรือไม่เพราะ จมูกได้กลิ่นหอมหรือเหม็น ลิ้นได้รสอร่อยหรือไม่อร่อย ทีนี้มันเริ่มเกิดความรู้สึกเป็นเวทนา ความอร่อยในเวทนานี้ทำให้เกิดความอยาก คือตัณหา มีความอยากแรงกล้า อยากแรงกล้า อยาก ๆ ๆ ก็เกิดรู้สึกตัวผู้อยาก ผู้อยากนี่คือตัวกู ฉะนั้นความอยากเป็นเหตุให้เกิดผู้อยาก นี่เป็นอวิชชา

อึดตาจึงเป็นผีหลอก เกิดมาจากความอยาก ความอยาก

นี่เกิดมาจากความโง่ ไม่เห็นตามที่เป็นจริงว่าเป็นของธรรมชาติ
ถ้าอรร้อยก็อยากได้ออยากเอา ถ้าไม่อรร้อยก็อยากฆ่าอยากทำลาย
ถ้าไม่แน่ว่าอรร้อยหรือไม่อรร้อยมันก็หลงโง่เท่าเดิม โง่เท่าเดิม
โมหะ —โง่เท่าเดิม

ระวังให้ดี ถ้าถูกใจมันก็ 'อยากเออยากได้' ไม่ถูกใจก็
'อยากฆ่าอยากทำลาย' ถ้ายังไม่แน่ว่าจะถูกใจหรือไม่ถูกใจก็ 'โง่
เท่าเดิม' คอยเฝ้าหลงไหลมัวเมา คอยจดคอยจ้องอยู่ตามเดิม นี่
เรียกว่าผีหลอก ความรู้สึกที่เป็นผีหลอก แต่มันไม่เล่น มันร้ายกาจ
ที่สุด มันทำให้เกิดความทุกข์ยากลำบากถึงที่สุด ทั้งโลกทุกชาติ
ทุกภาษา เมื่อเราจะสอนธรรมะแก่ผู้ถือศาสนาอื่นเราก็พูดข้อนี้
ว่าคุณก็มีปัญหาอย่างนี้ จึงมีความทุกข์ ถ้าคุณอยากจะดับทุกข์
ก็ศึกษาเรื่องนี้ นี่พูดกันได้ระหว่างศาสนา พูดเรื่องอันตรายที่เกิด
มาจากอัคคี ความทุกข์ที่เกิดมาจากอัคคีก็พูดกันได้

ทีนี้ ถ้าว่าไม่มีอัคคีมันก็ไม่มีการตั้งแห่งความเห็นแก่ตัว มัน
ก็ไม่เห็นแก่ตัว ถ้ามีความรู้สึกเป็นอัคคีเป็นตัวกู อันนั้นละเป็น
ที่ตั้งแห่งความเห็นแก่ตัว มันก็เกิดความเห็นแก่ตัว ก็ทำอะไรไป
ตามความเห็นแก่ตัว นี่เป็นปัญหาทั้งโลก โลกกำลังมีปัญหาเดือด
ร้อนถึงที่สุดเพราะความเห็นแก่ตัว มันมากขึ้นๆ โลกยิ่งเจริญ
ยิ่งเห็นแก่ตัว เพราะโลกสร้างปัจจัยที่ทำให้เห็นแก่ตัว สร้างสิ่ง

ที่ช่วยให้เกิดความเห็นแก่ตัวมากขึ้นๆ เหมือนกับจะฆ่าตัวเอง
อย่างนั้นนะ เมื่อเห็นแก่ตัวมากขึ้นมันก็มีปัญหา เห็นแก่ตัว เห็น
แก่ตัวมันทำลายธรรมชาติ เห็นแก่ตัวมันก็สร้างมลภาวะ เอา
ความสะดวก เห็นแก่ตัวมันก็สร้างอุบัติเหตุ อุบัติเหตุ เผลอที่
จะชนกันอะไรกัน เห็นแก่ตัวก็มียาเสพติดเข้ามา เห็นแก่ตัวก็มี
โรคเลวร้ายที่ไม่ควรจะเป็น ที่สุนัขก็ไม่น่าจะเป็นนะเข้ามา เห็นแก่ตัว
ก็มีฆาตกรรม ใจกรรม ความลามกอนาจารนานาชนิด ที่กำลัง
เป็นปัญหาอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์นี่เพราะเห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่
ตัวมันก็ไม่มีเรื่องเหล่านี้

เราไม่รู้เรื่องไม่มีตัวกันเสียที มีตัวมันก็ 'เห็นแก่ตัว' ไม่มีอะไร
เลยก็มัน 'ทำอะไรไม่ได้' มีตัวที่มีไข่ตัว ตัวซึ่งมีไข่ตัว เราก็ 'ไม่
เห็นแก่ตัว' นี้อันตดาๆ

สุดโต่งฝ่ายนี้เรียกว่า *อัตรดา*ๆ มีตัวๆ มีตัวเต็มๆ ไม่มีอะไร
เลยฝ่ายนี้เรียกว่า *นิรัตตา* นิรัตตาแปลว่าไม่มีอะไรเลย ที่อยู่ตรง
กลางที่ถูกตัดคือ *อนัตตา* ตัวซึ่งมีไข่ตัว ตัวซึ่งเป็นของธรรมชาติ
มีไข่ตัว ถ้าอย่างนี้แล้วก็ไม่เห็นแก่ตัว เป็นหลักพระพุทศศาสนา สอน
เรื่องอนัตตา อนัตตา พอไม่เห็นแก่ตัวมันก็มีเมตตาอัตโนมัตตินะ

เห็นแก่ตัว
มันก็สร้างมลภาวะ

อึดตา = มีตัวเต็มที

นิรึดตา = ไม่มีอะไรเลย

อนึดตา = ตัวซึ่งมีใช่ตัว

หลักพระพุทธศาสนา สอนเรื่องอนึดตา

พอไม่เห็นแก่ตัว
มันก็มีเมตตาอึดโนมิติ

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

9

เมตตามัดโนมิติ

ข้อที่เก้านี้ก็จะพูดว่า เมตตาอัตโนมัติ เมื่อไม่เห็นแก่ตัว มันก็รักตัวเอง เราไม่ต้องพูดเรื่องเมตตาก็ได้ เราพูดเรื่องไม่เห็นแก่ตัว พอไม่เห็นแก่ตัว มันก็รักตัวเอง ก็เห็นแก่กรรมะ ก็เห็นแก่ผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว มันมีเมตตาขึ้นมาโดยอัตโนมัติ เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายกันโดยแท้จริง เมตตาอัตโนมัติช่วยจำไว้ด้วย อย่ามีตัวกู อย่ามีของกู มันจะเกิดเมตตาโดยอัตโนมัติขึ้นมา นี่เป็นข้อที่เก้า

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

10

— พระพุทธเจ้ามีสององค์ —

ข้อที่สิบ พระพุทธเจ้ามีสององค์ พระองค์กายและพระองค์จิต ถ้าพูดว่ามีสององค์ ร่างกายก็คือพระสิทธัตถะ ร่างกายลูกชายพระเจ้าสุทโธทนะ เป็นคนเดินอยู่แปดสิบปีแล้วก็นิพพาน นี่พระพุทธเจ้าพระองค์กาย แต่พระพุทธเจ้าพระองค์จิตหมายถึงจิตที่รู้ความดับทุกข์ ถ้าจะให้มีส่วนทั้งสามองค์ก็ยิ่งดี คือ พระพุทธเจ้า พระองค์ธรรม คงจะจำได้นะ

พระพุทธเจ้าพระองค์กาย เอร่างกายเป็นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าพระองค์จิต คือ จิตที่รู้ความดับทุกข์ พระพุทธเจ้าพระองค์ธรรม คือธรรมะที่ดับทุกข์ได้ คืออิทัปปัจจยตา นี่พระองค์ธรรม

พระพุทธเจ้าจะว่ามีสององค์ก็ได้ จะว่ามีสามองค์ก็ได้ แต่ให้รู้ไว้ว่า พระพุทธเจ้าพระองค์กาย พระองค์กายนะมีการ ประสูติ มีการตรัสรู้ มีการนิพพาน หรือพระพุทธเจ้าพระองค์ จิตก็กระเดียดจะมีอย่างนั้น แต่พระพุทธเจ้าพระองค์ธรรมไม่มี ประสูติ ไม่มีตรัสรู้ ไม่มีนิพพาน เป็นพระพุทธเจ้านิรันดร ไม่มี ประสูติ ไม่มีตรัสรู้ ไม่มีนิพพาน

เมื่อพูดว่าประสูติ ตรัสรู้ นิพพานก็หมายถึงพระพุทธเจ้า พระองค์กาย วันวิสาขฯ วันประสูติ ตรัสรู้ นิพพาน วันมาฆะ ปลงสังขาร

เออ, เรื่องปลงสังขารนี้ก็อยากจะให้สนใจกันบ้าง พระพุทธเจ้าพระชนมายุได้แปดสิบปี ท่านก็ปลงสังขารคือขิง นิพพานไปเสีย ข้อนี้เห็นด้วยไหม เราที่อยู่เกินแปดสิบปี ทนรับ ความทุกข์ โรคภัยไข้เจ็บ โรคชรา พระพุทธเจ้าขิงไปเสียก่อน อายุแปดสิบปีก็ไม่ต้องรับทุกข์เรื่องโรคชรา นี่ก็อย่างนี้ถูกหรือ ผิด อยากจะอายุยืนอายุยืนเกินแปดสิบปี เก้าสิบปี ร้อยปี ก็ต้อง รับทุกข์เรื่องโรคชรา โรคชรา ใครเป็นคนเกินแปดสิบปี เก้าสิบปี คงจะรู้เรื่องดี ต่อสู้กับโรคชรา พระพุทธเจ้าปลงสังขาร ปลง สังขาร ไปเสียแปดสิบปี ไปแล้วไม่ต้องอยู่ทนทุกข์กับโรคชรา นี่

ก็น่านึก แต่ไม่ได้บอกให้ไปฆ่าตัวตายนะ อย่าเข้าใจว่าให้ฆ่าตัวตาย แต่ว่าควรจะนึกถึงข้อที่ว่าถ้าอยู่จนขรามันก็ต้องรับทุกขุทรมานเพราะโรคชรา เตรียมตัวไว้อย่าต้องเป็นทุกขุทรมานเพราะโรคชรา หรือถ้ามันจะต้องตายเสียก่อนก็อย่าเสียใจหรืออย่างกลัว อาตมาไม่กลัวนะ ที่กลัวกลัวคือมันไม่ได้ตาย มันอยู่เกินพระพุทธเจ้ามาหกปีแล้วนี่ เต็มไปด้วยโรคชรา เป็นโทษที่มีบาป มีบาปเพราะอายุเกินพระพุทธเจ้า เท่าไรก็รับโรคชราเท่านั้น นั่นพระพุทธเจ้าพระองค์กาย พระองค์กาย

พระองค์จิตก็เป็นไปตามกาย แต่พระองค์ธรรมไม่มีประสुติ ไม่มีตรัสรู้ ไม่มีนิพพาน แต่พูดอย่างนี้มันก็จะพูดว่าไอ้พวกนี้มันบ้าเว้ย มันทำพิธีวิสาขบูชา อาสาฬหบูชา มาฆบูชา มันบ้าเว้ย ไม่บ้าหรอกมันถือพระพุทธเจ้าพระองค์กาย มันไม่ได้ถือพระพุทธเจ้าพระองค์ธรรม ถ้ามันถือพระพุทธเจ้าพระองค์ธรรม มันก็ไม่ต้องทำพิธีเหล่านี้ พระพุทธเจ้าพระองค์ธรรมไม่ประสुติ ไม่ตรัสรู้ ไม่มีนิพพาน นี่พระพุทธเจ้าสององค์ก็มีองค์กายกับองค์จิต ถ้าสามองค์ก็มีองค์ธรรมเข้ามาอีกองค์หนึ่ง รู้จักพระพุทธเจ้าเสียให้ครบทุกองค์ จะได้ปฏิบัติถูกต้องเต็มตามความหมายของพระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าพระองค์กายก็เรียกว่านิพพานแล้ว ก็เหลือ
อยู่พระพุทธรูปบ้าง พระธาตุบ้าง ก็หลงกันไปตามเรื่อง ไม่
สนใจพระองค์ธรรม เมื่อไม่สนใจพระองค์ธรรมก็ไม่ดับทุกข์นะ
พระพุทธเจ้าองค์ที่ดับทุกข์นะเป็นพระองค์ธรรม

พระองค์กายนี้ก็เหมือนกับคนอื่นนั่นแหละ ตายแล้วก็เผา
เหลือแต่พระธาตุ เหลือแต่พระพุทธรูปเป็นตัวแทน นี้จะเลือกเอา
พระพุทธเจ้าเด็ก ๆ หรือพระพุทธเจ้าโตแล้ว หรือพระพุทธเจ้า
ฉลาด หรือพระพุทธเจ้าสูงสุดก็เลือกเอา

แต่ว่ายังเป็นเด็กอยู่ ยังโง่อยู่ ก็เอาพระพุทธเจ้าองค์กาย
ไปก่อน องค์กรง่าย ๆ ไปก่อน แล้วก็เลื่อนไป พระพุทธเจ้าองค์
เล็ก องค์กรยาก องค์กรสูงขึ้นไปตามลำดับ มันเป็นธรรม เป็นธรรม
เป็นพระพุทธเจ้าเสียเองอย่างนี้ ถ้ามีธรรมบรรลุนิพพานเหมือน
พระพุทธเจ้า ก็เป็นพระพุทธเจ้าเสียเองก็หมดปัญหา

พระพุทธเจ้าจะว่ามีสององค์ก็ได้ จะว่ามีสามองค์ก็ได้

พระพุทธเจ้าพระองค์กาย
คือ เหาร่างกายเป็นพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระองค์จิต
คือ จิตที่รู้ความดับทุกข์

พระพุทธเจ้าพระองค์ธรรม
คือ ธรรมะที่ดับทุกข์ได้
คือ อิทัปปัจจยา

พระพุทธเจ้าองค์ที่ดับทุกข์นั้นะ
เป็นพระองค์ธรรม

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

11

ศรัทธา

นี่ข้อสืบเอ็ดดอยากจะพูดว่า ศรัทธา สัทธา มาถึงเรื่อง ก ข ก กา ศรัทธาๆ นี่มันเป็นเบื้องต้น ศรัทธาแล้วมีทาน มีศีล คนโง่ มันพูด ศรัทธามันไม่ใช่เพียงเท่านั้น คนโง่มันรู้แต่เพียงเท่านั้น มันก็เชื่ออย่างมงงายทั้งนั้น ศรัทธานี้คือความแน่ใจว่าถูกต้อง ต้องมี ตั้งแต่เกิดไปจนตาย ตั้งแต่เป็นบุญจนจนถึงเป็นพระอรหันต์ เรา ต้องมีศรัทธา —ความแน่ใจ

ในเรื่องโลกๆ อยู่ที่บ้านต้องนี่มีศรัทธาว่าเราสามารถเลี้ยงชีวิต เรามีหลักทรัพย์พอตัวก็มีศรัทธา หรือแม้แต่บ้านเรือนของเราแข็งแรงพอ เรามีศรัทธาเชื่อว่าบ้านเรือนของเราแข็งแรงพอ เราจึงจะนอนหลับ ถ้าเราไม่เชื่อว่าบ้านเรือนเราแข็งแรงพอ นอนกลัวโจรกลัวขโมยเราก็นอนไม่หลับ ศรัทธามันจำเป็นถึงขนาดนี้ แน่ใจว่าตัวมีความถูกต้อง มีความปลอดภัย มีความรอด และก็ให้ ยิ่งขึ้นไปๆ จนเป็นความรอดจากกิเลส ต่อเมื่อเห็นชัดว่ารอดแล้ว ศรัทธาจึงจะมีโดยแท้จริง เมื่อความรอดได้เกิดขึ้นแล้ว เช่น รอดจากโรคนี้ก็ศรัทธาในหยูกในยา รอดจากความยากจนก็ศรัทธาในความมั่งมี รอดจากกิเลส พระอรหันต์นะมีศรัทธาสูงสุด ศรัทธาสูงสุดต่อเมื่อเป็นพระอรหันต์ ศรัทธาแนลงไปว่ากิเลสหมดแล้วดับ ทุกข์สิ้นเชิงแล้วนั้น ศรัทธาไปสุดโต่งอยู่ที่ความเป็นพระอรหันต์

แต่มันตั้งต้นตั้งแต่ใจงมงายอยู่ที่นี้ ก็หาสิ่งที่จะเชื่อจะเป็นที่พึ่ง
หาไปจนพบกับศรัทธา เอาตะกรุดเอาพิสมรมาแขวนคอสักดอก
ก็ศรัทธาว่าดีแล้ว เด็กเล็กๆ ก็ศรัทธาของมัน หรือว่ามีอะไรเป็น
เครื่องคุ้มครองคาถาอาคมก็ศรัทธา มีผู้ช่วยคุ้มครองก็ศรัทธา มี
ทรัพย์สมบัติก็ศรัทธา มีอำนาจวาสนาก็ศรัทธาๆ ศรัทธา —ความ
แน่ใจว่าปลอดภัย จำเป็น นี่ถ้าไม่มีมันนอนไม่หลับ มันจะเป็น
บ้าไปเลย แม้เป็นอย่างไยไสยศาสตร์มันก็เป็นศรัทธา ช่วย
ได้สำหรับคนที่ยังงโง่ ขอภัยพูดว่า ถ้ามันเพียงไสยศาสตร์ก็เป็น
ศรัทธาของคนโง่ ถ้าเป็นพุทธศาสตร์ก็เป็นศรัทธาของผู้มีปัญญา
แต่จำเป็นทั้งนั้นแหละ อย่างสุขุมนั้นก็มีศรัทธาว่าปลอดภัย
มันจึงนอนหลับอยู่ที่ตรงนี้ อย่างนี้ศรัทธาตามธรรมชาติ เชื่อแน
ว่าปลอดภัยจึงได้นอนหลับ ถ้าไม่เชื่อแน่ว่าปลอดภัยมันก็นอน
ไม่หลับ เชื่อแน่ว่าบ้านเรือนแข็งแรงดี ประตุนหน้าต่างแข็งแรงดี
จึงจะนอนหลับ แล้วมันก็เป็นศรัทธาพื้นฐานตามธรรมชาติตาม
ธรรมดา ฉะนั้น อย่าทำเล่นกับศรัทธา พอกพูนศรัทธาให้สูงขึ้น
ไปๆ ศรัทธาในสิ่งที่จะช่วยให้รอดนะ ศรัทธาในสิ่งที่จะช่วย
ให้รอด อื่นไม่มี ถ้าศรัทธาเกิดมันก็เกิดในสิ่งที่จะช่วยให้รอด เช่น
ศรัทธาในทาน ในศีล ในบุญ ในกุศลก็หวังว่าจะช่วยให้รอด แต่

เราปรับปรุงให้มันถูกต้อง ให้มันงดงาม ให้มันเกลี้ยงเกลา ให้มัน
ฉลาด ให้มันสูงๆๆ ขึ้นไปนี่

ศรัทธาเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมี ไม่เช่นนั้นนอนไม่หลับ ไม่
อย่างนั้นไม่มีความสุขถ้าไม่มีศรัทธา วิจิกิจฉาคือความไม่มี
ศรัทธา ละมันเสียมันก็มีศรัทธา ชีวิตก็จะค่อยๆ เย็นลงๆๆ
เพราะมีศรัทธาสูงขึ้นๆๆ นี่ประโยชน์ของศรัทธา จงชำระศรัทธา
ให้ถูกต้อง ให้สูง สูงขึ้นไป อย่าไปเริ่ม ก ข ก กา ไปเริ่มตั้งต้น
แล้วถึงมงายอยู่ที่นั่น

ศรัทธา คือ ความแน่ใจ
ว่าถูกต้อง

ศรัทธา คือ ความแน่ใจ
ว่าปลอดภัย

ศรัทธาเป็นสิ่งที่จำเป็น
ต้องมี

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

12

ปัญญา

ข้อสิบสอง ปัญญา ปัญญาพาให้รอด ต้องมีปัญญามีความรู้ที่ถูกต้องช่วยให้เกิดความรอด มีพระบาลีว่า *ปัญญา ปริสุทฺถติ* บริสุทฺถิเพราะปัญญา บริสุทฺถิจากสิ่งเศร้าหมองทั้งปวงก็เพราะปัญญา

ปัญญาคือความรู้ในสิ่งที่ควรจะรู้ บางทีก็เรียกว่าโพธิ มีโพธิเป็นคู่ตรงกันข้ามกับกิเลส กิเลสเศร้าหมองมีดมัว โพธิแจ่มใส รู้แจ้งตามที่เป็นจริง นี่ปัญญา นี่คือโพธิ เมื่อเห็นแจ้งตามที่เป็นจริง มันก็เดินถูกทำถูก อะไรถูกๆๆๆ ก็ไปสู่ปลายทางที่ถูก มีปัญญาพาให้รอด สะอาดหมายความว่าเกลี้ยงเกลา เกลี้ยงเกลาจากความชั่ว ปราศจากความทุกข์ จากกิเลส จากตัณหา

จงพอกพูนปัญญาให้ยิ่งๆ ขึ้นไป คู่กันกับศรัทธา ศรัทธาอาศัยปัญญาให้เกิดความถูกต้อง ปัญญาก็อาศัยกำลังของศรัทธาที่ทำมันลงไปจริงๆ ศรัทธากับปัญญาก็จะได้เป็นคู่กันอย่างนี้

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

13

— มิววิตที่ไม่เครียดครัดด้วยกิเลส —

ข้อสิบสาม มีชีวิตที่ไม่เครียดครัดด้วยกิเลส ถ้ามีกิเลสก็เครียดครัด มีอนุสัยก็เครียดครัด มีอัสวะก็เครียดครัด กิเลสนี่เป็นเหตุให้เกิดความเครียด

ความเครียดเพราะมันเห็นแก่ตัว กิเลสมันต้องเห็นแก่ตัว โลภะก็เห็นแก่ตัว โทสะก็เห็นแก่ตัว โมหะก็เห็นแก่ตัว ให้เกิดความเครียดทั้งนั้นนะ ถ้าชีวิตจะปกติจะเยือกเย็นจะไม่พองขนมันก็ต้องมีว่าง ว่างจากกิเลส ถ้าเครียดมันก็ร้อน ร้อนตามอำนาจของกิเลส มันยุ่งมันค้นไปหมดเลย ค้นยุบยับไปหมด ถ้ามีกิเลสเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นความเครียดหลายๆ ระดับ ไม่เท่าไรก็เป็นโรคประสาท ไม่หายก็เป็นบ้าไปเลย ความเครียดที่มาจากกิเลสทุกระดับ

ชีวิตไม่เครียดก็ต่อเมื่อมันไม่มีกิเลสที่เป็นเหตุให้เห็นแก่ตัว หรือว่าความเห็นแก่ตัวก็ได้ที่มาจากกิเลส มันหล่อเลี้ยงกัน ถ้าเห็นแก่ตัวมันก็เครียดไม่ว่าจะเห็นแก่ตัวในลักษณะไหน มันก็เครียดเป็นทุกข์ ร้อน อย่างน้อยก็ยุ่งไปหมด ชีวิตไม่เครียดเพราะว่าไม่เห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ตัวทำให้เครียด ถ้าเกิดความเครียดขึ้นมา จงค้นหา "เออ, นี่มันเห็นแก่ตัวเรื่องอะไรวะ" พบก็เลิกมันเสีย มันจะหายเครียด

การจะขจัดความเครียดต้องหาให้พบต้นเหตุของมันคือ
ความเห็นแก่ตัวอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ มันต้องมาจากความเห็น
แก่ตัวอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ

ปัญญา
คือความรู้ในสิ่งที่ควรจะรู้
เป็นคู่ตรงกันข้ามกับกิเลส

กิเลส
เป็นเหตุให้เกิดความเครียด

จะขจัดความเครียด
ต้องทำให้พบต้นเหตุของมัน
คือความเห็นแก่ตัว
อย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ

เรื่องที่ต้องรู้ หรือควรรู้

14

— สงบเย็นและเป็นประโยชน์ —

ข้อสิบสี่ เมื่อหมดกิเลสหมดความเครียดแล้วมันก็สงบเย็น และเป็นประโยชน์ ชีวิตสงบเย็นและเป็นประโยชน์เป็นจุดหมายปลายทาง

ถามว่าเกิดมาทำไม ก็ตอบว่าเพื่อมีชีวิตเย็นและเป็นประโยชน์เท่านั้นพอ ถ้าเท่านั้นยังไม่พอ บ้า ชีวิตเย็นและเป็นประโยชน์แล้วยังไม่พออีกมันต้องบ้าเท่านั้นแหละคนนั้น ให้มันเย็น เย็นไม่มีความทุกข์ ไม่มีปัญหา แล้วก็ประโยชน์แก่ทุกฝ่าย มันก็ควรจะพอเพราะว่านั่นแหละคือพระนิพพาน ชีวิตที่เยือกเย็นและเป็นประโยชน์นั้นแหละชีวิตที่มีพระนิพพาน บรรลุพระนิพพาน มันหมดปัญหา มันหมดปัญหา ใช้คำว่าหมดปัญหา ดีกว่านะ ถ้าใช้คำว่ามันหมดทุกข์ มันเหลือสุข สุขก็เกิดเป็นปัญหาขึ้นมาอีก มันหมดแต่ทุกข์ มันยังมีปัญหาเหลือ มันหมดปัญหาเสียดีกว่า ไม่มีปัญหาทั้งสุขและทุกข์ ไม่มีปัญหาทั้งดี-ทั้งชั่ว ทั้งบุญ-ทั้งบาป ทั้งได้-ทั้งเสีย ทั้งแพ้-ทั้งชนะ ทั้งกำไร-ทั้งขาดทุน ขาดทุนเป็นปัญหา แต่กำไรก็มีปัญหาต่อไปอีกอย่างหนึ่ง อันที่เป็นคู่ๆ นี่เป็นปัญหาทั้งนั้น ต่อเมื่อเหนือที่เป็นคู่ๆ นี้เรียกว่าหมดปัญหา สงบเย็นและเป็นประโยชน์เรียกว่านิพพาน จบเรื่องจบ ถ้าไม่จบไม่พอแค่นี้ก็บ้า กล้าพูดคำหยาบอย่างนี้ ถ้าชีวิต

สงบเย็นและเป็นประโยชน์ที่สุดแล้วยังไม่พอ คนนั้นมันบ้าแล้ว
เอาเพียงว่านิพพานอยู่ที่ชีวิตเยือกเย็นและเป็นประโยชน์

นี่เป็นสิบสี่หัวข้อด้วยกัน หมวดปัญหาเรียกว่า พระนิพพาน

นี่อาตมารู้สึกเหนื่อยแล้ว นึกถึงหมอล้วนแล้ว หมอล้วนว่าอย่า
พูดให้เกิน ก็ขอสรุปความว่า ท่านทั้งหลายอุตส่าห์มาจากที่ไกล
ควรจะได้รับประโยชน์อะไรสมกันกับที่ได้มา เสียเวลาเสียเงิน
เสียเรี่ยวแรงมาทนลำบากยุ่งยากให้ยุ่งกัตมดกัต ก็ควรจะได้สิ่ง
ที่มีประโยชน์ มีประโยชน์คุ้มค่า

อาตมายืนยันว่า ถ้ามีความรู้ถูกต้องเข้าใจในหัวข้อเหล่านี้
ก็เรียกว่าคุ้มค่าหรือเกินค่าๆ พูดกันชั่วโมงหนึ่งปฏิบัติได้ตลอด
ชีวิตแล้ว พูดกันเพียง ๓ ชั่วโมง ปฏิบัติได้หลายชั่วชีวิตแหละ พูด
แล้วก็ไม่ต้องมาก มันก็ลำบากในเรื่องปฏิบัติ ฉะนั้น ขอให้พยายาม
จำ ไปคิดให้เข้าใจแล้วค่อยๆ ปฏิบัติ ค่อยๆ ปฏิบัติ เลื่อนขั้นขึ้นไป
ให้ได้รับประโยชน์ ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์และพบพระพุทธ-
ศาสนา นี่คนโบราณเขาพูดติดปากอย่างนี้ ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็น

มนุษย์และพบพระพุทธศาสนา

อาตมารับรองว่าถ้าประพฤติปฏิบัติถูกต้อง สิบสี่หัวข้อ
อย่างที่ว่ามาแล้ว และก็เป็นอย่างนั้นจริง ก็ไม่เสียทีที่ได้เกิดมา
เป็นมนุษย์และพบพระพุทธศาสนา ขอให้จำไปเกิดมันคุ้มค่า คุ้ม
ค่าที่อุตสาหมา มาจากที่ไกลนั้นด้วยความยากความลำบาก ให้
แจ่มแจ้งในความจริงเหล่านี้ ให้แจ่มแจ้ง ซึมอยู่ในจิตส่วนลึกได้
สำนึก ได้สำนึก *subconscious* มันมีอยู่ได้สำนึกและมันพร้อมที่
จะออกมา ต้องการจะใช้เมื่อไรมันก็ออกมา ให้ความรู้เหล่านี้แจ่ม
แจ้ง แจ่มแจ้ง แจ่มแจ้ง เป็นประจำอยู่ภายใต้สำนึก คือเก็บไว้ใน
สันดาน อย่าจดไว้ในสมุด จดไว้ในสมุดเดี๋ยวมันก็ลืมเดี๋ยวมันก็
หาย แต่ถ้าเก็บไว้ในสันดานแจ่มแจ้งอยู่ในสันดาน เป็นได้สำนึก
ละก็ใช้ได้ รอดตัว ชีวิตนี้รอดตัวจากความทุกข์ที่จะเบียดเบียน ที่

ความสว่าง
เป็นพระพุทธรูปเจ้า

ความสะอาด
เป็นพระธรรม

แล้วมามันก็ผิดพลาดไปบ้าง ก็ยกเว้นไป ยกเลิกไป ให้อภัย แต่ต่อไปข้างหน้าขอให้มันมีแต่ความถูกต้อง ถูกต้อง ถูกต้อง และมันก็สะอาดขึ้น ดีขึ้น สูงขึ้น สงบขึ้น เยือกเย็นขึ้นแล้วก็ยังเป็นประโยชน์ จบไปด้วยคำว่าชีวิตนี้เยือกเย็นและเป็นประโยชน์

อาตมาขอบคุณท่านทั้งหลายที่อุตสาหะมาให้อาตมาได้เป็นคนมีประโยชน์ ถ้าไม่มีใครมาฟัง อาตมาก็ไม่เป็นคนมีประโยชน์ อาตมาขอบใจท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายไม่ต้องขอบใจอาตมาหรอก ไม่ต้องขอบใจอาตมา อาตมาบอกพวกฝรั่งทุกคนว่า "คุณไม่ต้องขอบใจฉันหรอก ฉันนะขอบใจคุณว่าคุณมาทำให้สถานที่นี้มีประโยชน์ ให้บุคคลนี้มีประโยชน์ ขอบคุณ" เขาหัวเราะ เขาก็มาขอบคุณอยู่เรื่อย บอกไม่ต้อง ไม่ต้อง ฉันนะขอบคุณคุณว่าคุณมาทำให้ฉันเป็นคนมีประโยชน์ ทำให้สถานที่นี้มีประโยชน์ คิดอย่างนี้ก็สบายใจดีใช่ไหม

ความสงบ
เป็นพระสงฆ์

เออละ, เดียวนี้มัน... มันนึกถึงหมอที่ห้ามไว้แล้ว คือมัน
เหนื่อยขึ้นมาแล้ว ลมที่จะพุดนะมันไม่พอ ลมที่จะมาพุดเป็นคำ
พุดนะมันไม่พอ มันยังไม่หาย ใจมันยังไม่หาย ร่างกายมัน
ยังไม่สมบูรณ์เหมือนเดิม มันขาดลมที่จะพุดแล้ว ก็เลยต้องขอ
ยุติ ด้วยการเน้น ขอร้องว่า จำให้แม่นอย่า เข้าใจให้ถูกต้อง และ
ชำระสะสางให้มันดียิ่งขึ้น ให้มันสว่างยิ่งขึ้น ให้มันสะอาดยิ่งขึ้น
ให้มันสงบยิ่งขึ้น ความสว่างเป็นพระพุทธเจ้า ความสะอาดเป็น
พระธรรม ให้ความสงบเป็นพระสงฆ์

เออละขอให้มื้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์พระองค์จริง
สิ่งสถิตอยู่ในจิตใจเป็นจิตใจที่สะอาด สว่าง สงบอยู่ตลอดทุก
ทิพาราตรีกาลเทอญ

ขอยุติการพุดจาฉันทญาณิ ฉันทเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย หรือ
เป็นพุทธบริษัทด้วยกันแต่เพียงเท่านี้ ○

ถามว่าเกิดมาทำไม ก็ตอบว่า
เพื่อมีชีวิตเย็นและเป็นประโยชน์ เท่านั้นพอ

E-Book

YouTube

สมาชิกรายปี

9 786167 574899

อาจมายืนยันว่า ถ้ามีความรู้ถูกต้องเข้าใจ
ในหัวข้อเหล่านี้ก็เรียกว่าคุ้มค่าหรือเกินค่าๆ

พูดกันชั่วโมงหนึ่งปฏิบัติได้ตลอดชีวิตแล้ว ...
พูดกันเพียง ๓ ชั่วโมงปฏิบัติได้หลายชั่วชีวิต